TANZANIA VOLLEYBALL FEDERATION P. O. Box 10496 Dar es Salaam, Tanzania. Tel: +255 784 828 645 / +255 685 267 578

KANUNI ZA UENDESHAJI WA LIGI ZA MPIRA WA WAVU TANZANIA NA USAJILI

TOLEO LA 2025

TANZANIA VOLLEYBALL FEDERATION P. O. Box 10496 Dar es Salaam, Tanzania. Tel: +255 784 828 645 / +255 685 267 578

UTANGULIZI

Shirikisho la Mpira wa Wavu Tanzania (TVF) limeandaa Kanuni za Ligi na Usajili kwa lengo la kusimamia, kuratibu, na kuhakikisha uendeshaji wa mashindano ya mpira wa wavu nchini unafuata taratibu bora, haki, na uwazi. Kanuni hizi ni mwongozo rasmi unaoelekeza namna ya kuendesha ligi, usajili wa wachezaji, usimamizi wa klabu, na taratibu za mashindano kwa kuzingatia viwango vya kitaifa na kimataifa.

Kanuni hizi zinalenga kuhakikisha kwamba mashindano yanaendeshwa kwa ufanisi, kwa kuzingatia ustawi wa wachezaji, vilabu, waamuzi, wadau wa michezo, na maendeleo ya mpira wa wavu kwa ujumla. Aidha, zinatoa miongozo kuhusu uendeshaji wa ligi, haki na wajibu wa vilabu, wachezaji, waamuzi, na wadau wengine muhimu katika mchezo huu.

Pia, kanuni hizi zinazingatia sheria na miongozo ya Shirikisho la Kimataifa la Mpira wa Wavu (FIVB) na Shirikisho la Mpira wa Wavu Afrika (CAVB) ili kuhakikisha kuwa ligi na michuano inayosimamiwa na TVF inafuata viwango vya kimataifa. Kanuni hizi zinatilia mkazo masuala ya nidhamu, uwajibikaji wa vilabu, usimamizi wa rufaa, maadili ya michezo, usimamizi wa wadhamini, na matumizi ya teknolojia katika mchezo wa mpira wa wavu.

Kwa muktadha huo, Kanuni za Ligi na Usajili zitakuwa rejea kuu katika kuhakikisha usimamizi bora wa mashindano na kuimarisha maendeleo ya mchezo wa mpira wa wavu nchini Tanzania. Wadau wote wanapaswa kuzizingatia na kuzifuata ili kuhakikisha ustawi wa mchezo na ushindani wa haki kwa klabu zote zinazoshiriki.

Mhandisi Magoti Mtani

Rais - TVF

YALIYOMO

SURA	KANUNI	NAMBA	UKURASA
Sura ya I Kuundwa, Matumizi na Tafsiri	Kuundwa	1	6
	Matumizi na Tafsiri	2	6
	Tafsiri ya Kanuni	3	6
Sura ya II LIGI	Daraja la Ligi	4	7
	Mfumo wa Ligi	5	7
	Ligi za Kanda	6	8
	Ligi za Mikoa	7	9
	Mshindi	8	9
	Uwanja	9	11
	Ushiriki wa Mashindano ya Kimataifa	10	11
	Vikombe na Tuzo	11	11
Sura ya III Utawala	Usimamizi wa Ligi	12	14
	Msimu na ratiba	13	14
	Udhamini	14	15
Sura ya IV Mchezo	Taratibu za Mchezo	15	18
	Michezo za rafiki	16	21
Sura ya V: Tiba	Huduma ya Kwanza	17	23
	Bima	18	23
Sura VI Malalamiko na Rufaa	Malalamiko	19	25
	Utaratibu wa Malalamiko	20	25
	Pingamizi Katika Mchezo	21	26
	Rufaa	22	26
	Utaratibu wa rufaa	23	27
	Vyombo vya Maamuzi	24	27
Sura ya VII Yasiyotarajiwa	Kujitoa	25	30
	Kutofika Uwanjani	26	31
	Kuvuruga Mchezo	27	31
	Kupanga Matokeo	28	33
	Kuahirisha Mchezo	29	33
Sura VIII Usimamizi wa Mchezo	Kamishna wa Mchezo	30	35
	Waamuzi	31	36
Sura ya IX Udhibiti na Adhabu	Udhibiti Kimashindano	32	40
	Udhibiti kwa Wachezaji	33	41

	Udhibiti kwa Waaamuzi	**34**	**44**
	Udhibiti kwa Kamishna wa Mchezo	**35**	**45**
	Udhibiti kwa Makocha	**36**	**46**
	Udhibiti kwa Viongozi	**37**	**47**
	Udhibiti kwa Klabu	**38**	**49**
	Adhabu kwa Klabu	**39**	**52**
	Dawa Haramu	**40**	**53**
Sura ya X Hadhi ya Wachezaji	Wachezaji wa ridhaa na Kulipwa	**41**	**55**
	Wachezaji wasiosajiliwa	**42**	**55**
	Kuachwa huru	**43**	**55**
	Wachezaji Huru	**44**	**55**
	Meneja wa Mchezaji	**45**	**56**
Sura ya XI	Wachezaji wa Kuhamishwa	**46**	**58**
	Uhamisho	**47**	**58**
	Uhamisho wa nje	**48**	**59**
	Wachezaji wa Kigeni	**49**	**60**
	Hati ya Uhamisho wa Kimataifa	**50**	**60**
Sura ya XII Usajili	Usajili wa Wachezaji	**51**	**62**
	Vipindi vya Usajili	**52**	**63**
	Majina na Idadi	**53**	**63**
	Moambi ya Usajili	**54**	**64**
	Ada za Usajili	**55**	**64**
	Pingamizi la Usajili	**56**	**65**
	Katazo	**57**	**65**
	Uthibitisho wa Usajili	**58**	**66**
	Kutengua Usajili	**59**	**66**
	Mikataba	**60**	**67**
	Vijana na Watoto	**61**	**68**
Sura ya XIII Dawati la Ufundi	Viongozi wa Ufundi	**62**	**70**
	Makocha	**63**	**70**
	Daktari wa Timu	**64**	**71**
Sura ya XIV Mamlaka	Maamuzi yasiyokatiwa rufaa	**65**	**73**
	Ufafanuzi	**66**	**73**
	Marekebisho ya Kanuni	**67**	**73**
	Kufuta Kanuni	**68**	**73**
	Yasiyomo	**69**	**73**
	Azimio	**70**	**73**

SURA: I

KUUNDWA, MATUMIZI NA TAFSIRI

SURA : I KUUNDWA, MATUMIZI NA TAFSIRI

Kanuni: 1 Kuundwa

Kanuni hizi zimeundwa chini ya Ibara ya 2.1(c) ya Katiba ya TVF ya mwaka 2023 na zitatumika Tanzania Bara na Visiwani.

Kanuni: 2 Matumizi na Tafsiri

Katika Kanuni hizi isipokuwa pale ambapo imeainishwa vinginevyo itatafsiriwa na kumaanisha kama ifuatavyo:

TVF	Tanzania Volleyball Federation (Shirikisho la Mpira wa Wavu Tanzania)
ZAVA	Zanzibar Volleyball Association (Chama cha Mpira wa Wavu Zanzibar)
CAVB	African Volleyball Federation (Shirikisho la Mpira wa Wavu Afrika)
FIVB	International Volleyball Federation (Shirikisho la Mpira wa Wavu Duniani)
BMT	Baraza la Michezo la Taifa
Mpira	Mpira wa Wavu
Klabu	Klabu ya Mpira wa Wavu
RA(s)	Regional Associations
TVNL	Tanzania Volleyball National League
DA(s)	District Associations
NAI	Non-Affiliate Institution

Kanuni: 3 Tafsiri ya Kanuni

Kikao cha juu kuliko vyote kwa ajili ya tafsiri ya Kanuni hizi kitakuwa ni Bodi ya TVF na uamuzi wake utakua wa mwisho.

TANZANIA VOLLEYBALL FEDERATION P. O. Box 10496 Dar es Salaam, Tanzania. Tel: +255 784 828 645 / +255 685 267 578

SURA: II

LIGI

SURA : II LIGI

Daraja

Kanuni: 4 **la Ligi**

(1) Kanuni hizi ni kwa ajili ya Ligi Kuu ya Mpira wa Wavu Tanzania (TVNL), Ligi za Kanda (Zonal League) na Ligi za Mikoa (Regional League), kwa Wanaume na Wanawake Tanzania. Ligi hizi zinaweza kutajwa kwa kutumia jina la Mdhamini wake Mkuu au Mdhamini wa Jina la Ligi.

(2) Kalenda ya Ligi za zote zitatolewa na TVF kwa Mazingatio ya Mahitajio kwa Msimu husika.

(3)Taratibu za Uendeshaji na Udhibiti wa Mienendo na Adhabu ni kama zinavyosomeka kwenye Kanuni hizi. Maangalizo maalum kutokana na tofauti za Mfumo wa Shindano kuzingatiwa.

Kanuni: 5 **Mfumo wa Ligi**

(1) Ligi Kuu ya Mpira wa Wavu Tanzania (TVNL) Wanaume itashirikisha timu Kumi na nne (14). Bingwa Mtetezi wa msimu uliopita, na timu zingine (13) zilizofuzu kutoka ligi za Kanda.

(2) Ligi Kuu ya Mpira wa Wavu Tanzania (TVNL) Wanawake itashirikisha timu Kumi na Mbili (12). Bingwa Mtetezi wa msimu uliopita, na timu zingine (11) zilizofuzu kutoka Ligi za Kanda.

(3) Ligi kuu ya Mpira wa wavu Tanzania (TVNL) Kwa wanaume na wanawake itachezwa kwa mfumo wa Makundi Mawili, Bingwa mtetezi na Mshindi wa Pili wa Msimu uliopita wataunda makundi.

(4) Mechi za Makundi zitachezwa kwa mikondo miwili (Nyumbani na Ugenini).

(5) Washindi wa nne wa juu kwa kila kundi watafuzu hatua ya robo Fainali, Robo Fainali itakutanisha Timu zilizoshika nafasi ya 1 dhidi ya nafasi ya 4 na zilishoshika nafasi ya 2 dhidi ya Nafasi ya 3.

(6) Washindi wa mechi za robo watafuzu hatua ya Nusu fainali, Nusu Fainali itachezwa kwa mechi tatu, atakayeshinda mechi mbili kati ya tatu atafuzu hatua ya Fainali.

(7) Ligi itachezwa kwa mizunguko minne (4) yenye awamu tatu (3) kama ifuatavyo:

7.1 Awamu ya kwanza (Leg 1)

7.2 Awamu ya Pili (Leg 2)

7.3 Awamu ya Tatu (Leg 3 & Playoffs)

(8) Katika Mazingira Maalum au Dharura, TVF inaweza kubadili Idadi ya timu na Mfumo wa Ligi kukidhi mahitaji ya msingi ya Dharura au hali halisi kwa mafanikio hitajika.

Kanuni: 6

Ligi za Kanda

(1) Ligi za Kanda zitashirikisha vilabu kutoka mikoa inayounda Kanda husika kama jedwali linavyoanisha:

NA.	KANDA	IDADI	MIKOA
1	Kanda ya Dar es Salaam	2	Dar es Salaam na Pwani
2	Kanda ya Pwani	2	Morogoro na Tanga
3	Kanda ya Zanzibar	2	Unguja na Pemba
4	Kanda ya Kati	3	Iringa, Dodoma na Singida
5	Kanda ya Ziwa Mashariki	4	Mara, Geita, Kagera na Mwanza
6	Kanda ya Ziwa Magharibi	5	Tabora, Katavi, Kigoma, Shinyanga na Simiyu
7	Kanda ya Nyanda za Juu	4	Mbeya, Songwe, Njombe na Rukwa
8	Kanda ya Kusini	3	Ruvuma, Lindi na Mtwara
9	Kanda ya Kaskazini	3	Arusha, Kilimanjaro na Manyara
	UFUPI	**28**	

(2) Kanda zinaweza kuboreshwa kulingana na msimu husika kutokana na idadi ya timu zilizokidhi vigezo na kusajiliwa katika mfumo wa usajili wa TVF na Baraza la michezo la Taifa (BMT) kwa kuzingatia ujirani wa mikoa ambayo vilabu vinatokea.

(3) Ligi za Kanda zitasimamiwa na Kamati itayoundwa na viongozi wafuatao:

3.1. Mwenyekiti – Kiongozi wa TVF atakayetueliwa na Bodi.

3.2. Katibu – Mwenyekiti wa Mkoa Mwenyeji wa Mashindano ya Kanda.

3.3. Wajumbe – Wenyeviti na Makatibu wa Mikoa inayounda Kanda.

(4) Ligi za Kanda Maalum zitasimamiwa na viongozi wa Chama cha Mkoa husika uliopewa hadhi ya kuwa Kanda Maalum.

(5) Idadi ya Vilabu vya kufuzu kucheza Ligi kuu ya Mpira wa wavu Tanzania (TVNL) kutoka kwenye Ligi za Kanda itatolewa na Bodi ya Ligi kwa kuzingatia uwiano wa timu zilizosajiliwa katika kanda mbalimbali kabla ya Ligi za Kanda kuanza.

(6) Idadi ya timu za Kushiriki Ligi ya Kanda Kutoka Mikoa inayounda kanda itatolewa na Kamati ya Ligi ya Kanda kwa kuzingatia uwiano wa timu zilizosajiliwa na kushiriki Ligi za mikoa.

Kanuni: 7

Ligi za Mikoa

(1) Ligi za mikoa zitashirikisha vilabu vilivyosajiliwa kwenye mfumo wa usajili wa TVF na kukidhi vigezo vya usajili wa Baraza la Michezo la Taifa (BMT).

(2) Ligi za Mikoa zitasimamiwa na Viongozi wa Vyama vya mpira wa Wavu vya mikoa husika kwa kufuata Kanuni na taratibu hizi pamoja na kanuni zingine ambazo hazitakuwa kinyume na Kanuni hizi. Endapo kutatokea mkinzano wa Kanuni, Kanuni hizi zitatumika.

(3) Ligi ya Mkoa hairuhusiwi kusimamiwa au kuongozwa na Taasisi, Shirika, Kampuni au chombo kisicho cha chama cha mkoa ingawa inaruhusiwa kupokea udhamini kutoka huko bila kuathiri uendeshaji wa Ligi.

(4) Ligi ya Mkoa ambayo ni Kanda Maalum zitatambulika kuwa ligi za Kanda pia. Hakutakuwa na Ligi ya Kanda kwenye mkoa ambao ni Kanda maalum.

(5) Idadi ya timu za Kufuzu kwenda Ligi ya Kanda itatolewa na Kamati ya Ligi ya kanda kwa kuzingatia uwiano wa timu zilizosajiliwa na kushiriki Ligi za mikoa kutoka kwenye mikoa inayounda Kanda Kabla ya Ligi za Mikoa Kuanza.

Kanuni: 8 **Mshindi**

(1) Katika mchezo wowote wa Ligi ya Mpira wa Wavu mshindi itakuwa timu iliyoshinda seti 3 kati ya 5 zinazopaswa kuchezwa (3-0, 3-1 au 3-2).

(2) Timu itayoshinda kwa seti 3-0 au 3-1 itapata pointi 3 na kinyume chake itapata pointi 0. Timu itayoshinda kwa seti 3 – 2 itapata pointi 2 na itakayofungwa kwa seti 3-2 itapata pointi 1.

(3) Kwa mfumo wowote utakaokubalika kutumika, lazima kuwepo na mchezo wa fainali. Mshindi wa Ligi ni timu iliyoshinda Seti 3 kati ya 5 za mchezo wa fainali wa msimu husika.

(4) Hatua za Makundi Msimamo utazingatia wingi wa pointi. Timu yenye pointi nyingi zaidi itakuwa juu ya timu yenye pointi chache.

(5) Endapo timu zitalingana pointi utaangaliwa uwiano wa seti, timu yenye uwiano mkubwa wa seti itakuwa mshindi.

(6) Endapo timu zitalingana Pointi na Uwaino wa seti, utaangaliwa uwiano wa score. Timu yenye uwiano mkubwa wa score itakuwa mshindi.

(7) Endapo timu zitalingana Pointi, Uwiano wa seti na uwiano wa score, zitaangaliwa mechi za kushinda, timu iliyoshinda mechi nyingi zaidi itakuwa mshindi.

(8) Endapo timu zitalingana pointi, Uwaino wa seti, score na mechi za kushinda, itaangaliwa mechi walipokutana wao kwa wao, timu iliyoshinda mechi

waliyokutana atakuwa mshindi.

Kanuni: 9 **Uwanja**

(1) Uwanja unaoruhusiwa kutumika kwenye Ligi ni uwanja usiohatarisha usalama wa wachezaji, wenye kufanya mchezo uwe na muonekano wa ladha, ambao kamati ya Ligi kwa ngazi husika utaona na kuthibitisha kuwa unafaa.

(2) Endapo Ligi itahusisha mechi za usiku, Uwanja uwe na Taa zenye mwanga wa kutosha unaowezesha wachezaji, waamuzi na watazamaji kuona kwa ufasaha.

(3) Viwanja vitavyotumika kwenye Ligi ni vile viliyopitiwa na kufanyiwa tathmini na kamati ya Ligi na kuidhinishwa.

Kanuni: 10 **Ushiriki wa Mashindano ya Kimataifa**

(1) Timu za kushiriki mashindano ya klabu bingwa zitapatikana kutokana na msimamo wa Ligi ya msimu uliomalizika kulingana na idadi ya timu zinazohitajika kutoka Tanzania.

(2) Endapo Timu imeshika nafasi ya kushiriki Mashindano ya Kimataifa ila kutokana na sababu mbalimbali haitashiriki inawajibika kuandika barua ya kutoa taarifa kwa mamlaka ya TVF kuwajulisha kutoshiriki kwao.

(3) Ikiwa Timu haijashika nafasi za kushiriki mashindano ya Kimataifa ila ina mpango wa kushiriki mashindano hayo, inapaswa kuandika barua kwa mamlaka ya TVF kuomba nafasi ya kushiriki.

Kanuni: 11 **Vikombe na Tuzo**

(1) Timu Bingwa wa Ligi Kuu ya Mpira wa Wavu itakabidhiwa kikombe cha ubingwa wa Ligi Kuu ambapo Bodi ya Ligi itapanga utaratibu wa sherehe.

(2) Klabu Bingwa wa Ligi Kuu ya Mpira wa Wavu itahodhi kikombe cha ubingwa ilichokabidhiwa mpaka itakapotakiwa na TVF kukirejesha. Endapo Klabu Bingwa itatakiwa kurejesha kikombe itapewa kikombe kingine kinachofanana (replica) badala yake.

(3) Medali, tuzo na kikombe kingine chochote kinachotolewa kama zawadi kwenye Ligi Kuu ya Mpira wa Wavu hakitarejeshwa, kitakuwa cha kudumu kwa aliyetunukiwa.

(4) Wachezaji, Kocha Mkuu na Maafisa wa Benchi la Ufundi wa Klabu Bingwa ya Ligi Kuu ya Wavu (TVNL) watapewa Medali za Ubingwa wa Ligi Kuu ya Mpira wa Wavu. Wahusika wengine watatunukiwa Tuzo/medali zao kwa Utaratibu utakaowekwa.

(5) Rais wa TVF ndiye atakayetoa Medali, Kombe na zawadi nyinginezo kwa Timu Bingwa na wahusika wengine. Endapo kutakuwa na Mgeni Rasmi aliyealikwa, Rais wa TVF

atamshirikisha ipasavyo Mgeni Rasmi husika na wageni wengineo katika zoezi la Utoaji zawadi mbalimbali kwa wahusika.

(6) Muhusika yoyote aliyeteuliwa katika Orodha ya Kupokea Tuzo anawajibika kufuata maelekezo ya Bodi ya Ligi na TVF kwa ajili ya Tuzo ikiwemo ulazima wa kuhudhuria na kupokea Tuzo. Mteule yoyote kuwania Tuzo atakayeshindwa kufuata Utaratibu, maelekezo na/au Kutohudhuria Tuzo bila ridhaa ya TVF atachukuliwa hatua za kinidhamu ikiwemo faini, kufungiwa michezo kwa kipindi Fulani Pamoja na kupoteza nafasi ya kuwa Mshindi na nafasi yake kuchukuliwa na mshindani anayemfuatia kutokana na vigezo.

(7) TVF na Bodi ya Ligi inaweza kutayarisha na kusimamia utaratibu wa kupatikana kwa wachezaji bora ikiwemo mchezaji Bora wa mchezo kwa kila mchezo wa Ligi ya Mpira wa Wavu.

SURA: III

UTAWALA

SURA : III UTAWALA

Kanuni: 12

Usimamizi wa Ligi

(1) Ligi Kuu ya Mpira wa Wavu itasimamiwa na kuendeshwa na TVF na Bodi ya Ligi kwa mujibu wa kanuni hizi. TVF na Bodi ya Ligi katika uendeshaji wa Ligi Kuu ya Mpira wa Wavu itawajibika kushirikiana na vyombo vingine vya TVF katika masuala yaliyo katika mamlaka ya vyombo hivyo.

(2) TVF inaweza kushughulikia/kufanyia uchunguzi na kufanyia uamuzi kwa mujibu wa Kanuni hizi, au Kanuni nyingine za adhabu za TVF, CAVB na FIVB jambo lolote lisilo la kawaida, la hatari, la kimaadili, la kinidhamu, la kibaguzi au lisilo la kiuanamichezo lililotokea katika mchezo wa Ligi au katika mwenendo wa shughuli za Ligi.

(3) Bodi/Kamati ya Ligi itachukua hatua moja kwa moja kwa vitendo vyovyote vya uvunjifu wa Kanuni vilivyo na ushahidi usio na mashaka vilivyotokea katika michezo ya Ligi au kuhusiana moja kwa moja na mchezo wa Ligi Mpira wa Wavu bila ya kujali mahitaji ya kupelekwa kwenye vyombo vingine vya TVF.

(4) Katika Mazingira maalum ya Majanga kiasi cha kusababisha Ligi kushindwa kuendelea kwa muda unaoathiri Kalenda ya msimu katika hali ya kutorekebishika wakati ikiwa imekwishachezwa michezo zaidi ya nusu kwa msimu husika, TVF itathibitisha Msimamo wa shindano hilo kwa wakati husika kuwa ndio Msimamo wa Mwisho na Utatumika kama Msimamo rasmi utakaotambulika kwa timu kutumikia hali ya nafasi zilipo kwenye Msimamo. Katika Mazingira ya hali ya majanga wakati Ligi ikiwa bado halijfikia nusu ya michezo yake kwa msimu husika, TVF itafuta Shindano hilo kwa msimu husika na hali itasalia kama ilivyomalizika Msimu uliotangulia.

Kanuni: 13 Msimu na Ratiba

(1) Sekretarieti ya TVF itatangaza kuanza na kumalizika Msimu wa Ligi ya Mpira wa Wavu.

(2) Timu zinawajibika kufuata utaalamu wa kiufundi katika kuzingatia matumizi sahihi ya vipindi vya mapumziko katika msimu (off season), kipindi cha matayarisho (preseason) na kipindi cha kucheza Ligi.

(3) Ratiba kwa Ligi na Mashindano mbalimbali ya Mpira wa Wavu zitapangwa na TVF na zitatolewa kwa kila shindani angalau wiki mbili (2) kabla ya shindano kuanza. Ratiba ikishatolewa haitabadilishwa isipokuwa kwa dharura kubwa au sababu nzito na za msingi.

Kanuni: 14

Udhamini

(1) TVF itatoa maelekezo na mwongozo kuhusu masharti na makubaliano ya msingi kimkataba na Mdhamini ambapo Klabu, timu, wachezaji na wadau wengine watawajibika kuheshimu na kutekeleza.

1.1 Nembo ya Mdhamini Mkuu wa Ligi ya Mpira wa Wavu itawekwa kwa rangi zake halisi katika mkono wa kulia kwenye sare za timu za kuchezea, na timu zitalazimika kufanya hivyo kwa michezo yake yote.

1.2 Timu zinazoshiriki Ligi ya Mpira wa Wavu na waamuzi Wanatakiwa wahakikishe wanavaa vifaa vilivyotolewa na Mdhamini kwa Ligi husika (endapo vimetolewa) katika michezo yote wanayoshiriki.

1.3 Timu zitalazimika kuweka nembo ya mdhamini kwenye vifaa vyake vya kuchezea kama inavyoelekezwa na Kanuni hizi au kwa Maelekezo Maalum ya TVF.

1.4 Hairuhusiwi kuweka matangazo ya kampuni ambayo ina ushindani wa moja kwa moja wa kibiashara na mdhamini wa shindano lolote husika la Mpira wa wavu.

1.5 Matangazo yasiyokuwa ya wadhamini wa Ligi husika ya mpira wa Wavu au klabu au yasiyoidhinishwa na TVF hayatoruhusiwa kwenye maeneo ya uwanja wakati wa michezo na shughuli zinazohusiana na Ligi husika ya Mpira wa Wavu.

1.6 Klabu inawajibika kuheshimu masharti ya udhamini wa Ligi yoyote ya Mpira wa Wavu kimkataba kwenye michezo yake kama inavyoelekezwa na TVF, timu itakayokiuka itatozwa faini ya shilingi milioni moja (1, 000,000/-) kwa kila mchezo itakaokiuka na inaweza kuchukuliwa hatua zaidi ikiwemo kuondolewa kwenye Ligi/au kufungiwa.

1.7 Klabu itakayofanya jambo lolote (ambalo halihusiani na mchezo wake) la kukiuka masharti ya mikataba ya wadhamini kama ilivyoelekezwa na TVF itatozwa faini ya shilingi milioni Moja (1,000,000 /-) na endapo itakaidi zaidi inaweza kuchukuliwa hatua zaidi ikiwemo kuondolewa kwenye Ligi husika.

1.8 Klabu yoyote inayotaka kuingia mkataba na mdhamini binafsi inalazimika kuwasilisha rasimu ya mkataba huo kwa TVF kabla ya kutia saini kuingia mkataba huo, na baada ya kuingia mkataba klabu inawajibika kutambulisha mdhamini wake kwa TVF ikiambatanisha na nakala ya mkataba wa udhamini huo.

1.9 Hairuhusiwi kwa klabu/mchezaji/mwamuzi kufanya mawasiliano ya moja kwa moja na mdhamini wa Ligi bila ruhusa ya TVF kuhusu masuala yanayohusu mkataba wa udhamini, yeyote atakayekiuka atafungiwa kipindi kati ya miezi mitatu na kumi na mbili au faini ya shilingi laki tano (500,000/-)

(2) Klabu za Ligi ya Mpira wa Wavu zitakuwa na haki ya kulipwa stahili zao zote zinazotokana na

udhamini wa ligi kama ilivyokubalika bila kukosa na kuchelewa zikiwemo zawadi na tuzo kwa wanaostahili.

(3) Ligi au Shindano lolote la Mpira wa Wavu la TVF linaweza kubadilishwa jina na kutajwa kwa jina la Mdhamini Mkuu/Mdhamini wa Jina la Shindano husika katika kukidhi masharti ya mkataba wa udhamini.

(4) Haki zote za Matangazo ya Televisheni na Redio (Tv & Radio Rights), za habari za machapisho (print) na za habari za kielektroniki (electronic) kuhusiana na Ligi au Mashindano ya Mpira wa Wavu ni mali ya TVF.

(5) Hairuhusiwi kwenye Uwanja wowote unaochezwa mchezo wa Ligi ya Mpira wa Wavu kuwekwa matangazo ya aina yoyote wakati wa mchezo bila kibali cha TVF.

(6) Klabu za Ligi Kuu ya Mpira wa wavu zinawajibika/zinatakiwa kuwa na mdhamini/wadhamini binafsi kwa mazingatio ya Kanuni ya 15:1(1.9) ili kukidhi gharama za uendeshaji wa timu na maendeleo ya klabu kwa ujumla.

SURA : IV

MCHEZO

SURA : IV **MCHEZO**

Kanuni: 15

Utaratibu wa Mchezo

(1) Michezo yote ya Ligi za Mpira wa Wavu itachezwa kwa kufuata Kanuni za FIVB toleo la 2025 – 2028 na maboresho yake.

(2) Kutakuwa na mkutano wa kitaalamu wa Maandalizi na Uratibu wa mchezo utakaofanyika Masaa 4 au zaidi kabla ya mchezo, mkutano huu unaweza kupangiwa muda, siku na mahali pengine kama itakavyopendekezwa na kuidhinishwa na Kamishna wa mchezo.

2.1 Wanaotakiwa kuhudhuria Mkutano ni:
- 2.1.1 Wawakilishi wa timu kwa mchezo husika *(Meneja, Daktari na Afisa Vifaa)*
- 2.1.2 Kamishina wa Mchezo *(atakuwa Mwenyekiti wa Kikao)*
- 2.1.3 Waamuzi wa mchezo *(wanaweza kuwepo kwa uwakilishi)*

2.2 Timu inawajibika kufika kwenye kikao cha kitaalamu cha maandalizi ya mchezo bila kukosa kwa wakati ikiwakilishwa na viongozi waliotajwa (kanuni 16:2(2.1) wakiwa kamili na vifaa tajwa (kanuni 16.2(2.3) kwa idadi na nafasi na si mwingine yeyote asiyetajwa.

2.3 Kila timu inatakiwa kufika na vifaa vyake, jezi, bukta na soksi watakavyotumia kwa mchezo husika kwa mpangilio ufuatao:

- 2.3.1 Sare ya Vifaa kwa Wachezaji (Libero akiwemo)
- 2.3.2 Timu Ngeni ifike na Sare za Nyumbani na Ugenini/ya ziada
- 2.3.3 Sare ya Maofisa wa Benchi la Ufundi (Technical Officials)

2.4 Ni sare zilizoamuliwa kwenye Kikao cha Kitaalamu tu kwa wachezaji na viongozi ndizo zitazoruhusiwa kuvaliwa wakati wa mchezo.

2.5 Endapo rangi katika sare za timu mbili zitafanana, timu ngeni italazimika kubadili sare yake. Taratibu za mabadiliko lazima zijulikane kwenye kikao.

2.6 Kikao cha maandalizi ya Mchezo kinaweza kufanyika kwa njia ya mtandao bila kuathiri utaratibu wa kikao.

(3) Endapo kutatokea kufanana sare za timu wakati wa ukaguzi kabla ya mchezo kuanza, timu ambayo haikufika kwenye kikao cha maandalizi itawajibika kubadili sare zake.

(4) Kamishna atahakikisha timu zinatumia sare kwa mujibu wa rangi za nyumbani, ugenini na ziada kama zilivyoandikishwa na klabu kwa TVF.

(5) Timu zinazocheza mchezo husika zinatakiwa kuwasilisha kwa Kamishina wa mchezo Orodha ya Viongozi wasiozidi watano (5) na wasiopungua watatu (3) na Wachezaji wasiozidi Kumi na nne (14) kwa mchezo husika Saa moja kabla ya muda wa kuanza mchezo. kwa kutumia fomu maalum iliyojazwa kwa unadhifu na ukamilifu ikiwa imesainiwa na viongozi wa timu.

(6) Kocha Mkuu na Viongozi wa Benchi la Ufundi wanawajibika kuvaa sare maalum za timu yao kwa Benchi la Ufundi.

(7) Mchezaji anayeruhusiwa kucheza ni yule tu aliye kwenye orodha ya timu iliyowasilishwa kwa Kamishna na kukaguliwa kabla ya kuanza mechi. Mchezaji ambaye hakukaguliwa atahesabika kuwa batili (non-qualified).

(8) Mchezaji atakayevaa jezi isiyokuwa na nambari mgongoni na Kifuani ama itakayobandikwa kwa plasta au katika utaratibu wowote ule usiokubalika hataruhusiwa kucheza.

(9) Wachezaji/viongozi wa kiufundi hawaruhusiwi kushangilia kwa kufanya ishara yoyote isiyokuwa ya kiuanamichezo au ya kashfa au matusi kwa timu pinzani au watazamaji.

(10) Muda wa mchezo unaweza kubalidilishwa na Bodi/Kamati ya Ligi kwa sababu za msingi, na taarifa itatolewa kwa Timu husika kwa kipindi ambacho hakitaongeza gharama kwa timu husika isipokuwa kwa sababu ambazo ziko nje ya uwezo wa Bodi/Kamati kwa maslahi mapana ya Ligi na mpira wa wavu.

(11) Ni marufuku kwa mashabiki au yeyote asiyehusika na mchezo kuingia kiwanjani (sehemu ya kuchezea) kabla, wakati au baada ya mchezo.

(12) Timu zinapoamriwa kupeana mikono zenyewe Pamoja na waamuzi zitalazimika kufanya hivyo kwa heshima zote zinazostahili.

(13) Wachezaji wote watatambulika kwa kutumia Usajili uliofanywa kwenye mfumo maalum wa TVF na kupewa vitambulisho Vilivyoidhinishwa na TVF. Mchezaji yeyote ambaye hatakuwa na usajili na kitambulisho hatoruhusiwa kucheza katika mchezo husika.

(14) Katika mazingira maalum ya kukosekana Kitambulisho cha mchezaji au Kiongozi wa Benchi la Ufundi, Bodi inaweza kutoa utambulisho wa dharura/muda ili kukidhi mahitaji ya kikanuni kwa mchezaji kucheza mchezo husika. Utambulisho huu utadumu kwa mchezo mmoja pekee, Ikiwa Kitambulisho kilishatolewa na kupotea mikononi mwa timu, itawalazimu timu kutoa kiasi cha shilingi 10,000/= ili kupata kitambulisho Kingine.

(15) Iwapo itathibitika bila kujali kukatwa au kutokatwa Rufaa, kupitia taarifa za mchezo za

Kamishna ama kwa njia yoyote kuwa timu imechezesha mchezaji ambaye usajili wake haujathibitishwa na TVF hivyo kuwa batili kiusajili *(non-qualified)* timu hiyo itapoteza mchezo na ushindi kupewa timu pinzani.

(16) Iwapo itathibitika bila kujali kukatwa au kutokatwa Rufaa, kupitia taarifa za mchezo za Kamishna ama kwa njia yoyote kuwa timu imechezesha mchezaji ambaye hajaorodheshwa kwenye fomu maalum ya Orodha ya wachezaji na viongozi kama mchezaji wa siku hiyo kwa mchezo husika na hivyo kushindwa kupitia mchakato wa ukaguzi wa wachezaji kabla ya mchezo timu hiyo itapoteza mchezo na ushindi kupewa timu pinzani.

(17) Wanaoruhusiwa kukaa kwenye benchi la ufundi wakati wa mchezo ni wachezaji wasiozidi nane (8) wa akiba na viongozi wasiozidi watano (5) ambao wana sifa ya kuhusika kwenye mchezo.

(18) Endapo timu iliyokiuka maelekezo ya Kanuni (16:17) itakataa kutii maelekezo ya mwamuzi ya kuwaondoa wasiohusika kwenye benchi la ufundi, mwamuzi anaweza kuomba msaada kwa Kamishna wa mchezo.

(19) Ni marufuku kwa timu yoyote kukataa kuchezea mpira wowote uliochaguliwa na mwamuzi. Endapo timu yoyote itakataa kuchezea mpira wowote uliochaguliwa na mwamuzi na kusababisha mchezo kuvunjika, au kuchelewa kuanza na kusababisha kuvunjika kwa sababu ya giza, timu hiyo itapoteza mchezo huo na kutozwa faini na timu pinzani itapata ushindi.

(20) Hairuhusiwi kwa wachezaji wa timu moja kuvaa jezi zinazotofautiana kwenye mchezo mmoja (Isipokuwa Libero(s)).

(21) TVF au Bodi ya Ligi inawajibika kufanyia kazi/uchunguzi na kutolea uamuzi tukio lolote la mchezo wa hatari au lisilo la kawaida, la kudhalilisha au la kibaguzi au lililo na mahitaji ya kufanyiwa maamuzi lililotokea wakati wa mchezo au katika shughuli za mchezo wa Ligi ya Mpira wa Wavu kutokana na taarifa kutoka vyanzo mbalimbali au taarifa ya mchezo ya Kamishna kwa Mazingatio na/au bila kujali hatua zilizochukuliwa na mwamuzi uwanjani.

(22) Hairuhusiwi kwa timu/mchezaji/mwamuzi kuonyesha, kutumia au kuvaa tangazo lolote la biashara (bila kujali kama lina mgongano na wadhamini wa ligi au la) au lenye madhumuni maalum kwenye michezo ya Ligi Kuu ambalo halitambuliwi na halijaidhinishwa na TVF.

(23) Timu yoyote itakayopewa ushindi katika mchezo wowote wa Ligi ya Mpira wa Wavu

kutokana na makosa ya kikanuni yaliyofanywa na timu pinzani katika mchezo husika yanayosababisha timu kunyang'anywa ushindi au timu pinzani kupewa ushindi, itatunukiwa pointi tatu (3) za Seti tatu (3 - 0) zenye alama 25-0 kila Seti.

(24) Klabu zinaweza kujulishwa kuhusu michezo yao itakayoonyeshwa moja kwa moja kwenye televisheni (live tv broadcasting). Klabu zitawajibika kukidhi mahitaji yote ya taratibu za kufanikisha maandalizi na mchezo husika.

(25) Klabu ina wajibu wa kushirikiana na mdhamini wa matangazo ya televisheni ikiwemo kupata picha za wachezaji na benchi la ufundi kwa ajili ya maandalizi ya mechi zao.

(26) Endapo Klabu yoyote ya Ligi inahitaji kuchukua Kumbukumbu za kurekodi video na Picha kuhusiana na mechi yake yoyote ya Ligi au inayohusiana na uwepo wake kwenye Ligi ya Mpira wa Wavu inaruhusiwa kufanya hivyo kwa kutoa Taarifa na Kukubaliwa na TVF ambapo kumbukumbu hizo hazitaruhusiwa kutumika au kuhusika/kuhusishwa kibiashara kwa namna yoyote na kilabu husika au mshirika wake.

(27) TVF inaweza kutoa maelekezo ya mchezo wowote wa Ligi ya Mpira wa Wavu kurekodiwa au kuoneshwa moja kwa moja (live) na televisheni katika utaratibu na mazingira itakavyoona inafaa kwa maslahi ya mpira wa wavu.

(28) TVF itachukua hatua kwa ukiukwaji wowote wa Taratibu za Mchezo kama zilivyoainishwa kwenye kanuni hizi kwa kutoa Onyo kali au Karipio au kutoza faini kuanzia shilingi laki tano (500,000/-) mpaka shilingi milioni moja (1,000,000/-) na/au kufungia michezo isiyozidi mitatu (3) au Faini, kwa makosa yanayojirudia itatozwa kati ya shilingi milioni moja (1,000,000/-) na shilingi milioni tatu (3,000,000/-) kwa mchezaji, kiongozi au timu.

Kanuni: 16 Michezo ya Kirafiki

(1) Timu ya Ligi ya mpira wa wavu inayotaka kucheza mchezo wa kirafiki katika kipindi ligi ikiendelea itawajibika kuitaarifu TVF angalau saa ishirini na nne (24) kuhusu mchezo huo kabla ya kuchezwa.

(2) Hairuhusiwi kuchezwa mchezo wowote wa kirafiki utakaohusisha klabu nyingine ya Shindano husika la mpira wa wavu katika siku ambayo kuna mchezo wa Ligi katika kituo/Mkoa husika bila kupata idhini ya TVF.

(3) Timu yoyote ya Ligi ya TVF hairuhusiwi kucheza mchezo wowote wa kirafiki na timu kutoka nje ya Tanzania bila kuwa na kibali cha TVF.

TANZANIA VOLLEYBALL FEDERATION P. O. Box 10496 Dar es Salaam, Tanzania. Tel: +255 784 828 645 / +255 685 267 578

SURA: V

TIBA NA BIMA

SURA : V	TIBA NA BIMA

Kanuni: 17 **Huduma ya Kwanza**

(1) Kila timu inawajibika kuwa na Daktari/Muhudumu wa huduma ya kwanza mwenye vifaa vyote vya huduma ya kwanza ili kuhakikisha usalama wa afya za wachezaji wakati wote wa mchezo wa Ligi ya Mpira wa wavu.

(2) Bodi/Kamati ya Ligi itakuwa na Kamati ya huduma ya Kwanza muda wote wa mchezo wa mashindano ya Ligi ya mpira wa wavu.

(3) Kila uwanja kunapochezwa michezo ya Ligi ya mpira wa wavu ya TVF kutakuwa na chumba maalum kwa ajili ya huduma za tiba na matibabu.

Kanuni: 18 **Bima**

(1) Klabu/timu inashauriwa kuwawekea wachezaji na maafisa wa benchi la ufundi, Bima za matibabu na Fidia kutokana na ajali michezoni.

SURA: VI

MALALAMIKO NA RUFAA

SURA : VI **MALALAMIKO NA RUFAA**

Kanuni: 19 **Malalamiko**

(1) Katika mchezo wowote wa Mashindano ya Ligi klabu inapotokea kutoridhika au kuwa na mahitaji ya kupinga jambo lolote inawajibika kuwasilisha malalamiko kwa Bodi ya Ligi itakayosikiliza na kuyatolea maamuzi au kupelekwa kwenye Kamati nyingine husika ya TVF kwa maamuzi.

(2) Upande wowote ambao haujaridhika na maamuzi juu ya malalamiko yaliyotolewa unaweza kukata rufaa kwenye Kamati ya Rufaa iliyo na mamlaka kutegemea chombo kilichofanya maamuzi ya awali na kanuni zinahusu maamuzi hayo.

(3) TVF na Bodi ya Ligi inaweza kupeleka jambo lolote kuhusiana na Shindano lake lolote la Mpira wa Wavu kwenye chombo husika kujadiliwa na kuamuliwa bila ya kujali kulalamikiwa au la.

(4) Wahusika katika shauri lolote litakalosikilizwa na Kamati yoyote ya maamuzi wanaohitajika kuhudhuria kikao hicho watawajibika kujulishwa na TVF kuhusu mahali, siku na muda wa kikao hicho. Yeyote atakayeitwa atahudhuria kwa gharama zake mwenyewe.

Kanuni: 20 Utaratibu wa Malalamiko

(1) Malalamiko yoyote kuhusiana na mchezo yawasilishwe kwa maandishi kwa Kamishna wa mchezo au ofisi ya TVF sio zaidi ya Masaa Matatu (3) baada ya mchezo kumalizika.

(2) Kamishna wa mchezo atawasilisha kwa TVF sio zaidi ya saa moja (1) tangu kupokea malalamiko hayo.

(3) Malalamiko yoyote yatakayowasilishwa yatashughulikiwa ndani ya saa 20 *(Ishirini)* tangu kuwasilishwa, katika hali ya upekee malalamiko yanaweza kusikilizwa katika muda mfupi zaidi au mrefu zaidi.

(4) Malalamiko yatakayowasilishwa baada ya muda uliowekwa hayatasikilizwa. Endapo mlalamikaji atawasilisha malalamiko yatakayobainika kutokuwa na msingi atatozwa faini.

Kanuni: 21 Pingamizi Katika Mchezo

(1) Malalamiko yoyote kabla au wakati wa mchezo *(pingamizi)* yatolewe kwa maandishi yakiainisha tuhuma na msingi wake na yawasilishwe kwa Kamishna mara baada ya ukaguzi wa wachezaji mpaka kabla ya mchezo kumalizika. Pingamizi katika Mchezo litapokelewa na Kamishina wa Mchezo na Kusainiwa na Meneja au Kocha wa Timu iliyolalamikiwa na Mwamuzi wa Mchezo husika.

(2) Endapo malalamiko yanahusisha uhalali wa mchezaji kucheza mchezo husika, timu inayolalamikiwa inaweza kumuondoa kwenye orodha yake ya wachezaji wa siku hiyo

mchezaji aliyewekewa pingamizi kabla ya mchezo kuanza ikiwa inakubaliana/kuheshimu pingamizi hilo. Timu itakayomuondoa mchezaji katika hali hii itatozwa faini ya shilingi laki 1 (100,000/-).

(3) Malalamiko yatasikilizwa na kutolewa majibu ndani ya Masaa sita (6).

Kanuni: 22 Rufaa

(1) Upande wowote unaopinga maamuzi ya malalamiko au mengine yaliyofanywa na chombo husika unaweza kukata rufaa kwa kamati ya rufaa husika endapo utaratibu wa chombo na kanuni zilizofanya maamuzi hayo vinaruhusu kufanya hivyo.

(2) Bodi ya TVF ndio chombo cha juu kwa TVF cha kusikiliza Rufaa zinazotokana na maamuzi ya Kamati zingine.

(3) Maamuzi ya Bodi ya TVF yatakuwa ya mwisho. Endapo mrufani au mrufaniwa hakuridhika na maamuzi ya Kamati hii apeleke shauri lake Mahakama ya Usuluhishi wa mashauri ya michezo Ulimwenguni (CAS).

(4) Ni marufuku kupeleka malalamiko yoyote dhidi ya TVF kuhusiana na uendeshaji wa Ligi na Mashindano mengine ya TVF katika mahakama za kawaida za sheria. Klabu, mdau au mtu yeyote atakayepeleka malalamiko yake katika mahakama za sheria atachukuliwa hatua kali kwa mujibu wa Kanuni za Maadili za TVF.

(5) Wahusika wote wanaohitajika kwenye shauri la rufaa watajulishwa na TVF siku, mahali na muda kabla ya siku ya shauri na watahudhuria kwa gharama zao wenyewe.

(6) Rufaa itasikilizwa ndani ya siku mbili (2) tangu ilipowasilishwa.

Kanuni: 23 Utaratibu wa Rufaa

(1) Rufaa ya kupinga maamuzi ya Bodi ya Ligi iwasilishwe kwa maandishi kwenye ofisi za TVF sio zaidi ya siku mbili (2) za kazi baada ya kupata maamuzi ya Bodi ya Ligi na iwe imeambatanishwa na ada ya rufaa pamoja na vielelezo vyote vya shauri hilo.

(2) Mrufani anaweza kuomba kwa TVF uwasilishwaji wa vielelezo kwenye Kamati ya Rufaa ambavyo hana uwezo wa kuwa navyo na anaweza pia kuwasilisha vielelezo vya ziada kukazia malalamiko yake wakati shauri lake linasikilizwa.

(3) Mrufaniwa anayo haki ya kupata nakala ya rufaa dhidi yake baada tu ya rufani

kuwasilishwa TVF.

(4) Rufaa yoyote itakayowasilishwa bila ya vielelezo au ambayo haijalipiwa ada haitasikilizwa.

(5) Rufaa yoyote itakayowasilishwa baada ya muda uliowekwa chini ya kanuni hii, haitasikilizwa na ada ya rufaa haitarudishwa kwa mrufani.

(6) Ada ya rufaa kwa Kamati ya Rufaa ni shilingi Laki moja (100,000/)

Kanuni: 24 Vyombo vya Uamuzi

(1) Vyombo vya Maamuzi vya TVF na TVF vitashughulikia masuala na mashauri mbalimbali kuhusiana na Ligi Kuu ya Mpira wa Wavu/Mashindano mengine ya TVF na kufanya maamuzi kwa misingi ya kanuni na mwongozo wa Katiba ya TVF. Vyombo vya maamuzi vitatumia kanuni hizi za Mashindano ya Mpira wa Wavu ya TVF, Kanuni nyingine za TVF, CAVB na FIVB katika kufanya maamuzi yake.

(2) Mhusika yeyote wa shauri linalosikilizwa na kuamuliwa na miongoni mwa vyombo vya maamuzi vya TVF atawajibika kufuata taratibu za vyombo hivyo bila ya kuathiri masharti ya kanuni hizi inayoongoza usikilizwaji na maamuzi ya shauri husika.

(3) Shauri lolote linalosikilizwa na chombo cha haki cha TVF ni lazima liwekewe utaratibu wa mashtaka katika mfumo wa kimahakama katika kuzingatia haki za mlalamikaji na mlalamikiwa.

(4) Shauri lolote linalosikilizwa na kuamuliwa na chombo cha TVF kilicho na mamlaka ya mwisho wa usikilizaji na maamuzi ya shauri hilo linaweza kuombewa marejeo *(review)* ya kusikilizwa endapo kuna upande wowote haujaridhika na maamuzi ya marejeo hayo yatakuwa ya mwisho. Ada ya marejeo *(review)* ni shilingi laki moja (100,000/-).

(5) TVF inaweza kutoa adhabu zaidi kwa kutoza faini zaidi au adhabu nyingine yoyote zaidi, au kuongeza adhabu yoyote iliyotolewa kwa mchezaji, kiongozi, mwamuzi au timu kutokana na kuthibitika ukiukwaji zaidi wa taratibu au makosa yanayojirudia katika msimu mmoja au kutegemea uzito na mazingira ya ufanyaji kosa au mwendelezo wa kutenda kosa.

(6) TVF itatoza faini kwa ukiukwaji mwingine wowote wa kanuni na taratibu ambao haujaainishwa wazi katika kanuni hizi ulio na mahitaji ya adhabu ya faini kwa kati ya shilingi laki moja (100,000 /-) na shilingi milioni Moja (1,000,000/-).

TANZANIA VOLLEYBALL FEDERATION P. O. Box 10496 Dar es Salaam, Tanzania. Tel: +255 784 828 645 / +255 685 267 578

SURA: VII

YASIYOTARAJIWA

SURA : VII YASIYOTARAJIWA

Kanuni: 25 **Kujitoa**

(1) Endapo Klabu yoyote ina nia ya kujitoa katika Ligi kwa sababu zozote zile za msingi ni lazima itoe taarifa ya maandishi kwa TVF ikieleza sababu zinazoilazimisha kujitoa siku 30 (Thelathini) kabla ya Ligi kuanza.

(2) Endapo TVF imekubali kujitoa kwa klabu iliyoomba, Msimamo wa Kanda/Mkoa wa timu iliyojiondoa utazingatiwa kupata timu ya kushiriki Ligi.

(3) Klabu yoyote itakayojitoa/itakayoondolewa kwenye Ligi baada ya Ligi kuanza au kushindwa kucheza mchezo mmoja wa ratiba ya Ligi katika msimu itakabiliwa na adhabu zifuatazo:

3.1 Itafungiwa kucheza Ligi kwa msimu mmoja (1). TVF pia inaweza kuichukulia hatua zaidi klabu hiyo/viongozi au wachezaji iwapo itathibitika kuwa imejitoa kwa madhumuni ya kuhujumu msimamo wa Ligi au hujuma nyingine yoyote.

3.2 Matokeo ya michezo yote iliyowahi kuchezwa yatafutwa endapo idadi ya michezo hiyo kwa timu husika haijafikia zaidi ya nusu ya michezo yake katika Shindano husika na endapo itakuwa zaidi ya nusu, timu ambazo hazijacheza na timu iliyojitoa au kuondolewa zitapewa ushindi kwa michezo hiyo. Timu husika itaendelea kusalia kwenye Msimamo wa Ligi katika mazigira yoyote bila ya kuathiri adhabu zaidi kwa timu husika kwa mujibu wa kanuni hizi.

3.3 Wachezaji wa Timu iliyojitoa/Kutolewa kwenye Ligi/Mashindano watapoteza sifa za kuwa washindani wa zawadi za wachezaji bora wa msimu.

3.4 Itapoteza haki zake zote stahili kwa Shindano na itawajibika kurejesha stahili yoyote iliyokwishachukua kabla ya kujitoa endapo itaamriwa kufanya hivyo kutokana na mazingira ya kujitoa kwake.

Kanuni: 26

Kutofika uwanjani

(1) Timu yoyote itakayokosa kufika uwanjani bila ya sababu za msingi zinazokubalika kwa TVF na kusababisha mchezo usifanyike itakabiliwa na adhabu zifuatazo:

1.1 Kupokwa alama 3 (tatu) katika msimamo wa Ligi na Viongozi waliosababisha jambo hilo watachukuliwa hatua zaidi za kinidhamu.

1.2 Endapo timu itakua na alama pungufu ya 3 (tatu), itakua na alama hasi kwa kiasi kinachopugua kwenye msimamo wa ligi.

1.3 Endapo timu itamaliza msimu wa Ligi ikiwa na alama hasi, itaanza na alama hizo hasi katika msimu wa Ligi unaofuata atakaofuzu.

1.4 Timu pinzani itapewa ushindi wa mchezo husika

(2) Kutozwa faini ya shilingi Laki tano (500,000/-).

(3) Kulipa fidia ya maandalizi/uharibifu wowote unaoweza kujitokeza.

(4) Kiongozi yeyote atakayebanika kushiriki, alishawishi au alikuwa chanzo au sababu ya timu kutotokea uwanjani bila ya sababu za msingi atafungiwa kwa kipindi cha miezi kumi na miwili (12).

a. Inaweza kukabiliwa na adhabu zaidi kama ambavyo TVF inatahitaji kuchukua hatua zaidi kadiri itavyoona inafaa.

b. Timu yoyote iliyopewa adhabu ya faini chini ya kanuni 27:1(1) haitaruhusiwa kucheza hadi itakapotekeleza adhabu hiyo kwa mashindano ya TVF ambayo itakuwa inashiriki.

Kanuni: 27 Kuvuruga Mchezo

(1) Timu itakayosababisha mchezo kuvurugika na hatimaye kuvunjwa, itapoteza mchezo huo hata kama ilikuwa inaongoza na timu pinzani itapewa ushindi kwa mujibu wa kanuni ya 16(23) ya Kanuni hizi.

(2) Endapo mchezo umevurugika na kushindwa kufanyika kwa sababu nyingine zilizothibitishwa kutosababishwa na yoyote miongoni mwa timu shiriki kwa mchezo husika, mchezo huo utapangwa upya katika siku/muda utakaoamuliwa na TVF.

(3) Score zilizotengenezwa na wachezaji wa timu iliyosababisha mchezo kuvunjika zitafutwa na score za timu pinzani zitaendelea kuhesabiwa kwa wachezaji katika ushindani wa kutafuta wachezaji bora wa msimu.

(4) Endapo itatokea vurugu ya aina yoyote ile na kusababisha mchezo kusimama katika mazingira ya kuhatarisha mchezo huo kuendelea, mwamuzi atasubiri kwa dakika zisizozidi thelathini (30) na endapo hali ya vurugu bado inaendelea mwamuzi atavunja mchezo huo.

(5) Endapo timu itagomea kuendelea na mchezo kwa sababu zozote zile na kusababisha mchezo huo kuvunjika au kuvunjwa na mwamuzi timu hiyo itapoteza mchezo huo na timu pinzani itapewa ushindi kwa matokeo ya Kanuni ya 16(23). Timu iliyogomea itatozwa faini ya shilingi Laki mbili (200,000/-).

(6) Faini iliyotajwa (kanuni 28:5) italipwa kabla ya mchezo unaofuata wa timu husika

baada ya kuamriwa kulipa.

(7) Mchezaji na kiongozi watakaobainika kugomea au kusababisha vurugu zilizopelekea mchezo kuvunjika watafungiwa kujihusisha na masuala yote ya mpira wa wavu kwa kipindi kati ya miezi sita mpaka miaka miwili.

(8) Endapo uvunjikaji wa mchezo utabainika kuwa wa utata au sababu nyingine au kukosekana uzingativu wa kutosha wa kanuni 28:4, mchezo huo utarudiwa katika Siku nyingine itakayoamuliwa na Bodi/Kamati ya Ligi.

(9) Timu itakayoleta/itakayofanya vurugu za aina yoyote au kupinga, kuzuia au kugomea mchezo wa Ligi ya Mpira wa Wavu/Mashindano mengine ya Wavu ya TVF kuonyeshwa kwenye televisheni au kutangazwa kwenye redio kinyume na ilivyoelekezwa na TVF itatozwa faini ya shilingi milioni moja (1,000,000/-). Endapo timu hiyo itarudia kosa hilo itachukuliwa hatua zaidi hata ikiwemo kufungiwa.

(10) Endapo vurugu zitatokea uwanjani mara tu baada ya mchezo kumalizika, viongozi au wachezaji husika watakaobainika kusababisha na/au kufanya vurugu hizo watakabiliwa na adhabu ya kufungiwa kwa kipindi cha miezi mitatu mpaka kumi na mbili na faini ya shilingi Laki tano (500,000/-) kwa timu husika.

(11) Vurugu zote zitazosababishwa na Mashabiki wa timu, adhabu kwa mujibu wa kanuni hizi itaenda kwa timu husika.

Kanuni: 28

Kupanga Matokeo

(1) Endapo timu zozote zitabainika kuwa zimepanga kwa namna yoyote ile matokeo ya mchezo wowote waliocheza kwa madhumuni yoyote yale zitachukuliwa hatua zifuatazo:

1.1 Mtu yeyote aliyekula njama na kushawishi upangaji matokeo ataadhibiwa kwa kusimamishwa mechi na kufungiwa kushiriki katika shughuli yoyote ya mpira wa wavu kwa kipindi kisichopungua miaka mitano (5) na faini isiyopungua shilingi milioni mbili (2,000,000/-). Katika shauri

linalovuruga/kushusha hadhi ya mpira wa wavu, mhusika atafungiwa maisha kutojishughulisha na mpira wa wavu.

1.2 Ikiwa mchezaji au kiongozi atajishughulisha katika kushawishi upangaji matokeo kama ilivyo katika kanuni ya 29 (1.1), klabu/Timu ambayo mchezaji au kiongozi anatoka utapigwa faini. Katika makosa mazito itaadhibiwa kwa kuondolewa kwenye Ligi, Kupunguziwa points au Kufungiwa.

Kanuni: 29 Kuahirisha Mchezo

1. Mchezo unaweza kuahirishwa kutokana na sababu yoyote kati ya zifuatazo:-

   1.1 Endapo timu ya Taifa ina Mchezo

   1.2 Endapo Timu/klabu mojawapo katika mchezo inashiriki mashindano ya Kimataifa na ina mchezo siku 3 hadi 7 kabla ya mchezo wa Ligi.

   1.3 Endapo itatokea matukio yalio nje ya uwezo wa binadamu (*force majure*) yasiyotarajiwa wala kusababishwa na timu husika.

   1.4 Sababu ya dharura au/na yenye msingi itakayokubaliwa na TVF.

2. Mchezo wowote ulioahirishwa kwa sababu zilizoainishwa hapo juu utapangiwa muda mwingine na Bodi/Kamati ya Mashindano.

SURA: VIII

USIMAMIZI WA MCHEZO

SURA : VIII **USIMAMIZI WA MCHEZO**

Kamishna

Kanuni: 30 (1) Katika mchezo wowote wa Mashindano ya Ligi kuu ya Mpira wa Wavu atapangwa Kamishna wa Mchezo kuhakiki, kuongoza na kusimamia Taratibu mbalimbali za Uendeshaji wa Mchezo kwenye maeneo ya Utawala, Uendeshaji na Ufundi na kutoa

taarifa ipasavyo kwa Bodi ya Ligi.

(2) Kamishina wa Mchezo ndio mwakilishi Rasmi wa Bodi ya Ligi na TVF kwa mchezo husika aliyekasimiwa Mamlaka ya Muendeshaji wa Shindano kwa Mchezo husika ambaye Taarifa zake kwa mujibu wa Muongozo, Kanuni na Taratibu za Shindano husika ndio Taarifa Kuu za Mchezo kwa Muendeshaji.

(3) Kamishna wa Mchezo atatoa taarifa mbalimbali na za jumla za mchezo, kwa Bodi ya Ligi akitumia fomu mbalimbali maalum zilizoandaliwa kwa madhumuni husika na kwa mujibu wa muongozo wa Kamishina uliotolewa na TVF ambao unasomeka pamoja na Kanuni hizi.

(4) Kamishna wa Mashindano ya Ligi kuu ya Mpira wa Wavu watapangiwa utaratibu wa kupatikana kwao au/na kuteuliwa na Bodi ya Ligi au TVF.

(5) Kamishna wa Ligi kuu na Mashindano ya TVF atatokana na aidha ni Kiongozi wa mpira wavu, aliwahi kuwa au kiongozi wa mpira wa wavu wa ngazi ya Mkoa, Mwamuzi mstaafu, Kocha *(*asiyefundisha timu katika Shindano*)* au Mchezaji wa zamani aliyepata sifa na kuheshimika au mwanafamilia mwingine wa mpira wa wavu anayeaminika.

3. Kamishna atawajibika kushughulikia ipasavyo malalamiko *(pingamizi)* yanayotolewa kabla, baada au wakati wa mchezo pamoja na kukusanya ushahidi unaohitajika utakaosaidia vyombo husika kufanya maamuzi stahili.

4. Kamishna wa Mchezo anaweza kuishauri TVF kuzuia kuchezwa kwa Mchezo katika mazingira ya kabla ya mchezo kuanza endapo atajiridhisha kukosekana kwa usalama kwa timu na maofisa wa Mchezo husika na baada ya jitihada zake za utatuzi wa hilo kushindikana. Endapo mchezo ulishaanza Maamuzi yatakuwa ya mwamuzi wa mchezo huo. Katika Mazingira maalum Kamishna anaweza kushauriana na Mwamuzi endapo hali ya Usalama inatishia Usalama wa timu na maafisa mchezo.

Kanuni: 31 Waamuzi

(1) Kutakuwa na waamuzi TEULE (select referees) watakaoteuliwa na Kamisheni ya Waamuzi ya TVF mwanzoni mwa kila msimu maalum kwenye Orodha ya Waamuzi watakaopangwa kuchezesha michezo ya Mashindano mbalimbali ya Mpira wa Wavu ya TVF. Waamuzi TEULE hawa wanawajibika kuwa waaminifu, waadilifu na wenye nidhamu na tabia njema zisizotiliwa mashaka.

(2) Katika Orodha ya Waamuzi teule wa Ligi ya Mpira wa Wavu kutakuwepo waamuzi wachache wa akiba kwa Shindano husika wanaoweza kujumuishwa kuchezesha michezo ya shindano husika katika mazingira ya dharura au uwepo wa haja ya kufanya hivyo kwa sababu zinazoaminika. Katika Mazingira ya kawaida, Waamuzi wa Akiba katika Orodha ya Waamuzi teule wa Shindano la juu la mpira wa Wavu la TVF watatumika kuchezesha Shindano hadhi ya chini linalofuatia.

(3) Mwamuzi TEULE yeyote wa Shindano la mpira wa wavu la TVF anaweza kuondolewa wakati wowote endapo TVF itajiridhisha au kubaini Mapungufu katika uwezo wake, Uadilifu au Uwajibikaji wake kwenye michezo na kuhusiana na Shindano lolote la mpira wa wavu la TVF na michezo mingine aliyopangiwa na wakati wowote TVF inaweza kufanya Uteuzi wa Mwamuzi TEULE wa Shindano lolote la wavu la TVF kwa Mazingatio ya Sifa na Vigezo kwa Mujibu wa Kanuni hizi.

(4) Waamuzi TEULE watateuliwa kwa kukidhi vigezo na kuwa na sifa zifuatazo:

4.1 Umri wa miaka isiyopungua miaka 18 (kumi na nane) na wasiozidi miaka 60 (Sitini) katika siku ya tarehe ya Uteuzi.

4.2 Amesomea taaluma ya uamuzi kwa angalau ngazi ya National Level I.

4.3 Amejisajili Kwenye mfumo wa usajili na kuidhinishwa na Kamisheni ya waamuzi na TVF kwa msimu husika.

4.4 Uzoefu wa kuchezesha michezo ya Ligi Kuu ya Mpira wa wavu (TVNL), Ligi za Kanda, Ligi za Mikoa na Mashindano mengine yaliyoandaliwa au kutambuliwa na TVF.

4.5 Awe amefaulu mtihani wa afya yake *(medical examination)*, amehudhuria na Kufaulu refresher Course iliyosimamiwa na Kamisheni ya Waamuzi ya TVF (au Mamlaka za Kimataifa zinazokubalika)

(5) TVF itaandaa refresher course kwa waamuzi wa Mashindano yake mbalimbali yakiwemo TVNL na mahitaji na utaratibu wake litakaloambatana na upimaji wa afya ya mwamuzi *(medical examination)* Mwamuzi anawajibika wakati wote wa msimu kuwa tayari kiafya, kimwili na ufahamu wa sheria.

(6) Kamisheni ya Waamuzi ya TVF itapanga Waamuzi kwenye Michezo ya Ligi Kuu ya mpira wa wavu/Mashindano mengine na ndiyo pekee yenye mamlaka ya kupanga, kubadilisha na kuondoa mwamuzi kwenye ratiba kwa Utaratibu na Mfumo uliowekwa *(kwa kushirikiana na Sekretarieti ya TVF)* kwa Mazingatio ya Kanuni hizi.

(7) Klabu au yeyote aliye na malalamiko au jambo kuhusu kupangwa au Uchezeshaji wa mwamuzi anawajibika kuwasilisha kwa Maandishi kwa TVF si chini ya saa tatu (3) katika mazingira ya wakati kabla ya Mchezo na/au wakati mwingine wowote baada ya Mchezo husika. Hairuhusiwi kwa klabu/Kiongozi/Kocha/Mchezaji kumkataa mwamuzi

yeyote aliyepangwa wala kumjadili au kushutumu kwa namna yoyote au kwenye vyombo vya habari. TVF itachukua hatua katika mazingira ya uvunjifu wa sharti hili.

(8) Mwamuzi, mwamuzi msaidizi, Jaji wa mstari na mwandika score yeyote aliyepangwa kuchezesha mchezo wowote wa Shindano lolote la TVF anawajibika kuzingatia yafuatayo:

8.1 Kutoa taarifa kwa TVF mara tu baada ya kupata taarifa ya Uteuzi wake juu ya uhusiano wowote kati yake na mhusika yoyote katika klabu au klabu alizopangiwa kuchezesha yanayoweza kusababisha mgongano wa kimaslahi *(conflict of interest)*.

8.2 Kutoa taarifa kwa muda wa karibu zaidi katika hali ya kawaida kabla ya mchezo aliopangiwa endapo hataweza kushiriki katika mchezo huo na kutoa sababu, na pia anaweza kutoa taarifa kwa dharura kutegemea dharura iliyojitokeza.

8.3 Kutoa taarifa ya safari yake kwa Kamishna wa Waamuzi na Msimamizi wa Mashindano/mechi.

8.4 Kufika kituo cha mashindano/Mchezo siku moja kabla na kuondoka si zaidi ya siku moja baada ya Mashindano/mchezo labda tu kwa dharura kubwa na za msingi. Mwamuzi atawajibika kutoa Taarifa rasmi kwa TVF katika mazingira ya tofauti na sharti hili.

8.5 Kuhudhuria kikao cha maandalizi ya mchezo (pre match meeting) kwa muda uliopangwa akiwa nadhifu, makini na kamili kwa wakati na bila kukosa wala kuchelewa *(Anaweza asihudhurie kama kuna uwakilishi)*.

8.6 Kuwasilisha kwa Kamishna wa waamuzi madai yake sahihi ya malipo anayostahili na gharama zinazostahili marejesho (*akiambatanisha stakabadhi au nyaraka za uthibitisho)* kwa umakini, unadhifu na bila udanganyifu.

8.7 Kutekeleza wajibu wake kwa/kwenye nafasi yake kama mwamuzi kwa kuzingatia miiko na maadili ya uamuzi, Uwajibikaji unaotarajiwa na mazingatio yasiyo mashaka ya Kanuni za mpira wa wavu bila hiyari.

(9) Katika mchezo wowote wa Shindano lolote la mpira wa wavu la TVF, uamuzi wa Mwamuzi uwanjani ni wa mwisho. Klabu zinatakiwa kuchukua hatua zinazofaa katika kutaarifu mamlaka husika juu ya malalamiko yoyote yanayohusiana na uamuzi au mwamuzi uwanjani kwa mujibu wa Kanuni hizi.

(10) Mwamuzi wa Mashindano ya wavu ya TVF aliyepangwa kwenye mchezo husika hatakiwi kuwa na uhusiano unaosababisha mgongano wa kimaslahi baina yake binafsi katika au/na mojawapo au klabu zote anazozichezesha. Mwamuzi atahitajika kutoa taarifa kwa TVF endapo ana uhusiano unaoweza kusababisha mgongano wa kimaslahi kwa mchezo wowote aliopangiwa wa Ligi Kuu ya mpira wa wavu, TVF itachukua hatua

zinazofaa katika mazingira hayo.

(11) Mwamuzi wa Mashindano ya mpira wa wavu ya TVF haruhusiwi kuchezesha mchezo wowote ulio na hadhi ya Kitaifa ndani na nje ya nchi usiotambuliwa na TVF, na vivyo hivyo katika Hadhi zilizo kwenye Mamlaka ya Mkoa wake/yake husika, mwamuzi atakayekiuka atakabiliwa na adhabu.

(12) Mwamuzi wa mchezo ndio pekee mwenye mamlaka ya kuamua kuhusu hali ya uwanja wa kuchezea, hali ya hewa, na kuruhusu mchezo kuchezwa au vinginevyo kwa mazingatio ya mahitaji kisheria kwa uwanja wa kuchezea na Maamuzi yake ni ya mwisho.

(13) Mwamuzi yeyote aliyeteuliwa na kupangwa kuchezesha Shindano lolote la mpira wa wavu la TVF anawajibika kujiheshimu, kuwajibika, kufuata sheria na kanuni za mpira wa wavu na kuzingatia nidhamu, maadili na sheria katika utekelezaji wa majukumu yake katika kiwango bora na kisichotia mashaka. Aidha mwamuzi anawajibika kuwa na haiba na mwenendo bora wa kitabia katika ushirikiano wake na wadau wengine wa mpira wa wavu.

SURA: IX

UDHIBITI NA ADHABU

SURA : IX **UDHIBITI NA ADHABU**

Kanuni: 32 **Udhibiti Kimashindano**

(1) Adhabu yoyote kwa Wachezaji, Maafisa wa Ufundi na muhusika yoyote binafsi

katika Ligi zitahusiana na kutekelezwa katika Ligi zote rasmi ya TVF ambapo muhusika atawajibika kutumikia adhabu husika katika mchezo au ushiriki wake mwingine kwenye michezo ya Ligi za TVF (Ligi ya Mkoa, Kanda na TVNL).

(2) Ni marufuku kwa Kocha/kiongozi wa Timu/Kilabu, mchezaji au mdau mwingine yeyote wa mpira wa wavu kushutumu au kutoa matamshi/maandiko/picha/video kwa lengo la kumkejeli au kumshutumu au kumkashifu au kumdhalilisha Mwamuzi yoyote wa mchezo/kiongozi wa TVF na RA kwenye vyombo vya habari na mahali pengine popote. Kiongozi au mdau atakayekiuka atafungiwa idadi ya michezo isiyopungua mitatu (3) au kutojihusisha na mpira wa wavu kwa kipindi kati ya miezi mitatu (3) mpaka kumi na miwili *(12)* na/au faini kati ya shilingi laki mbili (200,000/-) na milioni moja (1,000,000/-).

(3) Adhabu za kuondolewa kwa mwamuzi au Ofisa mwingine wa mchezo zitatumika kwa Mashindano yote ya TVF isipokuwa tu pale ambapo adhabu husika imetolewa maelekezo maalum na chombo husika.

(4) Pamoja na kutambua masharti yanayoainishwa kwenye kanuni ya 61 ya kanuni hizi, Tukio lolote la uvunjifu wa Kanuni mchezoni kama kupiga, kupigana, kutoa lugha za kashfa au matusi, kufanya vitendo vya kudhalilisha, vya kibaguzi na/au kuvunja hadhi lililo na Ushahidi usiotiliwa mashaka litaamuliwa moja kwa moja na Kamati ya Usimamizi na Uendeshaji bila ya mahitaji ya kupelekwa kwenye vyombo vingine vya maamuzi. Kwa Matukio yanayohitaji Uchunguzi yatapelekwa kwenye Vyombo husika vya TVF.

(5) Kitendo chochote cha uvunjaji taratibu au ukiukaji mwingine wowote kanuni na taratibu kwa mujibu wa kanuni hizi ikiwemo taratibu za Usajili wa wachezaji au taratibu nyingine za uendeshaji Ligi ambao haukuainishwa waziwazi kwenye kanuni hizi bado utastahili adhabu kwa muhusika kwa kupewa Onyo Kali au Karipio na/au faini kati ya shilingi laki mbili (200,000/-) mpaka shilingi milioni moja (1,000,000/-) na/au kufungiwa kwa kipindi kati ya miezi miwili (2) mpaka miezi Kumi na mbili (12) au michezo kati ya mitatu (3) mpaka kumi (10).

Kanuni: 33 Udhibiti kwa Wachezaji

(1) Wachezaji wa Mashindano yote ya mpira wa wavu wanatakiwa kufuata Sheria, Kanuni na Taratibu zilizowekwa, wanatakiwa kudumisha nidhamu ndani na nje ya uwanja. Mienendo ya wachezaji itadhibitiwa na Kanuni hizi.

(2) Mchezaji atayeadhibiwa na Mwamuzi kwa kuonyeshwa kadi kutokana na Makosa

kuhusiana na Mchezo husika ataadhibiwa kwa Utaratibu ulioanishwa kwenye Kanuni za mpira wa wavu za FIVB toleo la 2025 – 2028 pamoja na maboresho yake. Hii haizuii kamati ya mashindano kuchukua hatua zaidi kwa mujibu wa kanuni hizi zilivyoainisha.

(3) Mchezaji yoyote atakayetakiwa kufanya vipimo vya dawa za kulevya au kuongeza nguvu, anawajibika kufanya hivyo, endapo atagundulika kutumia dawa za kulevya au kuongeza nguvu au atakataa kufanya vipimo hivyo atafungiwa kwa kipindi cha miezi kumi na miwili (12).

(4) Mchezaji yeyote atakayebainika kugomea mchezo, kufanya vurugu na/au kusababisha kuvurugika kwa mchezo mpaka mchezo huo kuvunjika atafungiwa kucheza na kujihusisha na mpira wa wavu kwa kipindi kati ya miezi sita (6) mpaka miaka miwili (2) na faini ya shilingi laki mbili (200,000) mpaka shilingi Laki Tano (500,000).

(5) Mchezaji atakayefanya jambo lolote kati ya yafuatayo atafungiwa michezo isiyopungua mitatu (3) na faini isiyopungua shilingi laki mbili (200,000/-) mpaka milioni moja (1,000,000).

5.1. Kutojiunga na Timu ya Taifa kwa sababu yoyote isiyo ya msingi.

5.2. Kupigana/kupiga kabla, wakati wa mchezo au mara tu baada ya mchezo kumalizika.

5.3. Kumshambulia mwamuzi, kiongozi, mtazamaji au mtu yoyote kwa namna yoyote ile, iwe kwa matusi au kwa vitendo.

5.4. Kufanya kitendo chochote cha aibu, kama vile kukojoa kiwanjani, kukataa kupeana mkono na mgeni rasmi, waamuzi na wachezaji wa timu pinzani, kutoa au kuonesha ishara inayoashiria matusi.

5.5. Kufanya vitendo vyenye kuonesha imani za ushirikina na uchawi hadharani au vitavyobainishwa kwa ushahidi mwingineo.

5.6. Kufanya kitendo chochote kingine kitakachobainika kuwa ni kinyume cha maadili ya mchezo wa mpira wa wavu

(6) Mchezaji atakayebainika kukutwa na makosa ya utovu wa nidhamu yanayojirudia au mara nyingi *(sugu wa utovu wa nidhamu)* atafungiwa kucheza kati ya michezo mitano (5) mpaka kumi (10) na faini isiyopungua shilingi milioni moja *(1,000,000/-)*.

(7) Mchezaji anayetumikia adhabu na hajamaliza adhabu hadi mwisho wa msimu, ataendelea kutumikia adhabu hiyo katika msimu unaofuata katika daraja lolote la Ligi ataloshiriki.

(8) Mchezaji atakayesababisha na/au kufanya vurugu za aina yoyote mara baada ya mchezo kumalizika atafungiwa kati ya michezo mitatu (2) mpaka sita (6) na faini kati ya shilingi laki moja (100,000/-) mpaka shilingi Laki tatu (300,000).

(9) Mchezaji atakayebainika kutoa taarifa za uongo kufanikisha kuthibitishwa kwa usajili wake na kushiriki kucheza Shindano la Wavu la TVF atafungiwa kwa kipindi kisichozidi mwaka mmoja (1) na faini ya shilingi laki moja (100,000/-) Matokeo ya michezo aliyocheza yatabaki kama yalivyotokea uwanjani.

(10) Mchezaji atakayebainika kushiriki kucheza mchezo wowote wa Mashindano ya Wavu ya TVF hali akijua kuwa hajathibitishwa kiusajili atafungiwa kujihusisha na masuala ya mpira wa wavu kwa kipindi cha miezi sita (6) na faini ya shilingi laki mbili (200,000/-). Timu iliyomchezesha itapoteza mchezo wowote alioshiriki na timu pinzani itapewa ushindi.

(11) Mchezaji atakayebainika kupanga matokeo ya mchezo kwa namna yoyote ile atafungiwa kucheza mpira wa wavu ndani na nje ya nchi kwa Kipindi kisichopungua miaka mitano (5).

(12) Mchezaji atakayebainika kusaini fomu/mikataba na klabu zaidi ya moja kwa wakati mmoja na kuombewa usajili na klabu hizo katika kipindi cha msimu mmoja wa usajili atafungiwa kucheza mpira wa wavu ndani na nje ya nchi kwa kipindi kati ya mwaka mmoja (1) na miaka miwili (2).

(13) Mchezaji yeyote wa timu ya Mashindano ya TVF atakayekataa kuhojiwa na vyombo vya habari baada ya mchezo kumalizika baada ya kutakiwa kufanya hivyo na maofisa wa mchezo atatozwa faini ya shilingi laki moja (100,000) na/au kufungiwa kucheza mchezo mmoja (1).

(14) Mchezaji wa Klabu ya Inayoshiriki Ligi ya Mpira wa wavu anaweza kuadhibiwa kwa mujibu wa kanuni hizi kutokana na makosa ya utovu wa nidhamu au ukiukaji wa maadili yaliyotokana na mchezo wa kirafiki na mashindano mengine yanayotambuliwa aliyoshiriki na timu yake au kwa namna nyingine.

(15) Mchezaji aliyetozwa faini na kuamriwa kulipa kutokana na makosa aliyofanya hataruhusiwa kucheza mchezo unaofuata wa klabu yake mpaka faini hiyo iwe imelipwa, klabu itapoteza mchezo kwa kumchezesha mchezaji ambaye hajalipa faini bila ya kujali kumalizika kwa adhabu nyingine iliyoambatana na faini hiyo.

(16) Mchezaji atakayemaliza msimu wa ligi au kuhamia klabu nyingine akiwa anatumikia adhabu ataendelea kutumikia adhabu hiyo katika msimu unaofuata au katika klabu atakayohamia kwa daraja atakalokuwepo. Ukiukwaji wa sharti hili utavutia adhabu kwa klabu na mchezaji.

(17) Uvunjifu wowote wa Masharti ya Kimkataba yanayohusu Matumizi yoyote ya Mchezaji wa Klabu ya Mashindano ya mpira wa wavu ya TVF yasiyokuwa na ridhaa au idhini ya Klabu yake yataamuliwa na Klabu husika kwa Mazingatio ya Masharti stahili ya Mkataba wa Mchezaji na Klabu husika.

(18) Mchezaji yeyote atakayepatikana na hatia ya kufanya makosa makubwa ya kimaadili au kinidhamu, au ya kibaguzi au ya kidhalilishaji au yatakayotafsiriwa kuwa ni ukiukaji mkubwa wa taratibu za mchezo na ubinadamu atatozwa faini kati ya shilingi laki tatu (300,000/-) mpaka shilingi milioni mbili (2,000,000/-) au/na kusimamishwa kushiriki michezo miwili (2) mpaka sita (6) ya klabu yake yoyote atakayoitumikia katika Mashindano ya mpira wa wavu ya TVF au kufungiwa kipindi cha kati ya mwaka mmoja (1) na miwili (2).

(19) Mchezaji atakayethibitika na kupatikana na hatia ya kumpiga mchezaji mwenzake isivyo kawaida au kwa kutumia nguvu kubwa kuliko kawaida/kupigana au kumpiga mwamuzi, au afisa/mhudumu mwingine wa mchezo atasimama kushiriki michezo isiyopungua mitano (5), au kufungiwa kati ya miezi mitatu mpaka mwaka mmoja na faini isiyopungua shilingi laki mbili (200,000/-) bila ya kujali kutochukuliwa hatua au hatua yoyote iliyochukuliwa na mwamuzi uwanjani.

Kanuni: 34 Udhibiti kwa Waamuzi

(1) Mwamuzi yeyote atakayethibitika au kubainika kwa lolote miongoni mwa yafuatayo katika kanuni hii atapata adhabu ya kuonywa, kuondolewa katika orodha ya waamuzi wa Ligi/Mashindano au kufungiwa kwa kipindi kisichopungua miezi sita (6). Kwa makosa yanayojirudia na kwa makosa ya Rushwa atafungiwa kwa miaka mitatu (3) au/na kushushwa daraja la uamuzi au/na kuondolewa au kufutwa kabisa katika orodha ya waamuzi wanaotambuliwa na TVF na hadhi ya

uamuzi.

1.1 Akishindwa kumudu mchezo kwa uzembe, makusudi, woga au kutozingatia sheria ipasavyo kiasi cha kuvuruga mchezo, kuhatarisha amani au kutia aibu fani ya uamuzi na/au kushusha hadhi ya mpira wa wavu.

1.2 Akishindwa kufika kwenye kituo kwa wakati au kushindwa kufika kwenye mchezo au kuchelewa kwenye mchezo kiasi cha kusababisha mchezo kuanza ukiwa umechelewa au kutofanyika au kusababisha mchezo kuahirishwa au kurekebishwa kwa ratiba ya waamuzi.

1.3 Akifanya kitendo cha utovu wa nidhamu kama vile kutukana, kufanya fujo ya aina yoyote, kuanzisha ugomvi au kupigana kabla, wakati au baada ya kumaliza mchezo, kubainika kutumia kilevi cha aina yoyote wakati wa kikao cha maandalizi na wakati wa mchezo pamoja na kitendo kingine chochote kinyume na maadili ya uamuzi wa mpira wa wavu.

1.4 Akibainika kuandika taarifa yake kwa kusudio la kutoa taarifa ya uongo au kusudio lolote au kutoa taarifa itakayobainika kuwa sio sahihi au ya udanganyifu kwa sababu yoyote ile.

1.5 Akibainika kwa namna yoyote au kutoa visingizio visivyokuwa na msingi ili kukwepa mchezo aliopangiwa au atakayekuwa na uhusiano katika/na timu yoyote aliyopangiwa kuchezesha na kushindwa kutoa taarifa za uhusiano huo kwa wakati.

1.6 Atakayebainika kushindwa kuchukua hatua stahili kwa wachezaji na viongozi wa timu kwa vitendo vya utovu wa nidhamu au ukiukwaji wa taratibu kipindi kabla, wakati na baada tu ya mchezo kumalizika.

1.7 Atakayebainika kutovaa vifaa vya mdhamini alivyopewa kwa madhumuni yaliyokusudiwa na/au atakayefanya jambo lolote kumdhalilisha mdhamini wa Ligi au bidhaa au tangazo la mdhamini katika mchezo husika au kwa namna yoyote ile.

1.8 Atakayebainika kushindwa kutafsiri sheria za mpira wa wavu ipasavyo katika mchezo aliouchezesha na kupelekea kuwa na upungufu mwingi wa kiuchezeshaji.

(2) Akibainika kuwa amedai Rushwa au amepokea/ametoa Rushwa au kuhusika na matendo yoyote yanayoashiria Rushwa ikiwa ni pamoja na kushindwa kabisa kutoa taarifa ya Rushwa au kwa wakati, au kutoa taarifa ya mpango wa Rushwa inayotia mashaka au kushawishi kuteuliwa na/au kupangwa kwa njia yoyote atafungiwa kwa mwaka mmoja mpaka miaka mitatu (3) au maisha.

(3) Mwamuzi TEULE wa Mashindano ya Mpira wa wavu ya TVF ataadhibiwa na kanuni

hizi kutokana na makosa yanayotokana na mchezo wa kirafiki na mashindano mengine yanayotambuliwa aliyochezesha yakihusisha timu zozote au kwa kuchezesha mchezo wowote wa mpira wa wavu usiotambuliwa na TVF na RA(s).

Kanuni: 35 **Udhibiti kwa Kamishna**

(1) Kamishna wa Ligi ya Mpira wa Wavu ya TVF anawajibika kujiheshimu, kuwa makini na kushughulikia masuala yote ya mchezo ipasavyo na kuyatolea taarifa kwa kutumia fomu maalum kwa ukweli na umakini na si vinginevyo.

(2) Kamishna Atakayebainika kuwa amedai Rushwa au amepokea/ametoa Rushwa au kuhusika na mpango/matendo yoyote yanayoashiria Rushwa ikiwa ni pamoja na kushindwa kabisa kutoa taarifa ya Rushwa au kwa wakati, au kutoa taarifa ya mpango wa Rushwa inayotia mashaka atafungiwa kwa kipindi kisichopungua miaka miwili.

(3) Kamishna anaweza kuadhibiwa kwa Onyo au Karipio au Kufungiwa kati ya miezi mitatu (3) mpaka miaka mitatu (3) au kuondolewa kwenye ratiba ya Mashindano ya Wavu ya TVF endapo atabainika au kuthibitika kufanya katika yafuatayo:

(4.1) Kamishna atakayebainika kukataa kupokea Pingamizi la Mchezo au Malalamiko kwa sababu zisizokuwa za msingi/au atakayeshindwa kuchukua hatua stahili kuhusiana na Pingamizi katika mchezo.

(4.2) Akishindwa kutoa Taarifa Rasmi husika kama zinavyoelekezwa kwenye Muongozo wa Kamishna kwa Msimu husika.

(4.3) Atakayebainika kuchelewa au kushindwa kufika kwenye kikao cha maandalizi ya mchezo au mchezoni, au kuruhusu wasiohusika na mchezo kuwa sehemu ya Mchezo.

(4.4) Kamishna atakayebainika kuwa alitoa visingizio visivyokuwa na msingi kukwepa mchezo aliopangwa au kushawishi kuteuliwa na/au kupangwa kwa njia yeyote ile.

(4.5) Kamishna akishindwa kufanyia kazi pingamizi la mchezo lililowasilishwa kwake, kwa kutafuta ushahidi wa kusaidia maamuzi ya malalamiko husika.

(4.7) Kamishna atakayeshindwa kutoa taarifa sahihi za matukio ya vurugu ikiwemo mwamuzi kushambuliwa na kupigwa, kwa kuainisha ipasavyo wahusika.

(4.8) Atakayeshindwa kushughulikia jambo jingine lolote lililo kwenye mamlaka yake au kushindwa kutekeleza ipasavyo maelekezo ya Utatuzi wa tatizo kutoka TVF.

(4.9) Akishindwa kutekeleza ipasavyo Taratibu kama zinavyoelekezwa.

Kanuni: 36 **Udhibiti kwa Makocha**

(1) Kocha (Coach) wa Timu ya Ligi/Mashindano ya TVF ataadhibiwa kwa mujibu wa Kanuni hizi kutokana na makosa atakayofanya kwenye michezo ya Ligi/Mashindano ya TVF ya timu yake au Mchezo wa Kirafiki wa Timu yake au Mchezo wowote Unaotambuliwa timu yake ilioshiriki.

(2) Kocha *(coach)* yeyote atakayefanya jambo lolote kati ya haya yafuatayo ataadhibiwa kwa mujibu wa Kanuni hii kama inavyoelekezwa ifuatavyo:

2.1 Akimshambulia mwamuzi, mchezaji au kiongozi yeyote, kwa maneno au vitendo, kabla, wakati au baada ya mchezo, atatozwa faini isiyopungua shilingi laki Moja (100,000/-) mpaka laki tano (500,000) na kufungiwa michezo isiyopungua miwili (2), bila ya kujali adhabu yoyote iliyotolewa na mwamuzi kiwanjani.

2.2 Akitoa kauli au ishara inayoashiria au kushawishi shari kabla, wakati au baada ya mchezo atatozwa faini isiyopungua shilingi laki Moja (100,000/-) mpaka laki tatu (300,000). na kufungiwa michezo isiyopungua miwili (2).

2.3 Akibainika kuwa anadai Rushwa au amepokea/ametoa Rushwa au kuhusika na matendo yoyote yanayoashiria Rushwa ikiwa ni pamoja na kushindwa kabisa kutoa taarifa ya mpango wa Rushwa kwa wakati au inayotia mashaka, au kutoa taarifa *(itakayohitajika)* ya mchezo isiyo sahihi kwa makusudi atafungiwa kipindi kisichopungua miaka Kumi (10).

2.4 Akijishirikisha na vitendo vyovyote vile vinavyoashiria imani za uchawi au ushirikina atatozwa faini kati ya shilingi laki moja (100,000) na laki tano (500,000) na kufungiwa michezo isiyopungua miwili (2).

2.5 Akifanya kitendo chochote ambacho ni kinyume cha maadili ya taaluma ya ukocha wa mpira wa wavu kama vile kusimamia benchi la ufundi katika mchezo akiwa amelewa atafungiwa kipindi kisichopungua miezi sita au/na faini ya shilingi laki mbili (200,000).

2.6 Akibainika kughushi saini ya mchezaji au kufanya tendo lolote kwa lengo la kukamilisha zoezi la usajili kwa udanganyifu atafutwa katika orodha ya makocha kwa msimu mzima.

2.7 Akibainika kusababisha timu kutofika uwanjani na kukosa mchezo, baada ya kuhudhuria kikao cha maandalizi, atatozwa faini ya shilingi laki tano *(500,000/-*

) na kufungiwa kwa kipindi kisichopungua miezi sita (6).

2.8 Akibainika kusababisha au kuhamasisha vurugu au kugomea mpaka kupelekea mchezo kuvunjika atafungiwa kwa kipindi kisichopungua miezi sita (6) na faini ya shilingi laki mbili *(200,000/-)*

2.9 Akithibitika kutoa shutuma, kejeli au kushambulia mwamuzi wa mchezo, msimamizi au TVF kwenye vyombo vya habari atafungiwa kushiriki mechi tatu mpaka sita na/au kutozwa faini ya shilingi laki mbili (200,000/-) mpaka laki tano (500,000).

2.10 Akithibitika kumchezesha mchezaji ambaye ni batili kiusajili au ambaye usajili wake haujathibitishwa na TVF atafungiwa kwa kipindi cha miezi sita na faini ya shilingi laki tatu (300,000/-)

2.11 Kocha atakayekataa kuhojiwa na vyombo vya habari kwenye mchezo wa Mashindano ya Ligi ya TVF baada ya kutakiwa kufanya hivyo na maofisa wa mchezo atafungiwa kuiongoza timu yake katika michezo miwili (2) inayofuata na/au kutozwa faini ya laki mbili (200,000/-)

(3) Kocha mmoja hataruhusiwa kusimamia timu zaidi ya moja Katika Ligi isipokuwa hizo timu ni za Taasisi moja na ni za Jinsia tofauti.

Kanuni: 37 Udhibiti kwa Viongozi

(1) Kanuni hizi za Ligi/Mashindano ya TVF zitadhibiti mienendo ya Viongozi wa ngazi Mbalimbali kuhusiana na Nafasi zao katika Uendeshaji wa Ligi/Mashindano ya Wavu ya TVF kutokana na Uvunjifu wa Kanuni katika Utekelezaji wa Majukumu kwenye Ligi/Mashindano husika.

(2) Kiongozi akibainika kudai, kupokea/kutoa Rushwa au kuhusika na vitendo vinavyoashiria Rushwa ikiwa ni pamoja na kushawishi Rushwa kwa waamuzi au wachezaji wa timu yoyote au kuthibitika kuhusika na masuala ya Rushwa kwa namna yoyote kwa kipindi kisichopungua miaka kumi (10).

(3) Akimshambulia Mwamuzi, mchezaji au kiongozi mwingine yoyote, kwa maneno au vitendo, kabla, wakati au baada ya mchezo atafungiwa kwa kipindi kisichozidi miezi sita na faini ya shilingi laki tano (500,000/-) mpaka milioni moja (1,000,000).

(4) Akifanya kitendo chochote kinachoashiria imani ya uchawi/ushirikina atafungiwa kwa kipindi cha miezi sita na faini ya shilingi laki tano (500,000/-) mpaka milioni kumi (10,000,000).

(5) Akifanya kitendo chochote ambacho ni kinyume cha maadili ya uongozi wa mpira wa wavu kama vile kuhudhuria kikao cha maandalizi ya awali ya mchezo husika/au kusimamia shughuli za mchezo husika akiwa amelewa atafungiwa kwa kipindi kisichozidi miezi kumi na miwili (12).

(6) Akishindwa kutoa taarifa zinazohitajika TVF kwa mujibu wa maagizo husika atafungiwa kwa kipindi kisichopungua miezi mitatu (3).

(7) Akitoa taarifa isiyo sahihi kiasi cha kupotosha maamuzi ya TVF atafungiwa kwa kipindi kisichozidi miezi kumi na miwili *(12)*.

(8) Akitoa matamshi au ishara za matusi dhidi ya mashabiki, akitoa matamshi, ishara za matusi yenye nia ya kumdhalilisha kiongozi mbele ya jamii awe wa TVF, Klabu au Taifa atatozwa faini ya shilingi laki tatu (300,000/-) na kufungiwa kwa kipindi kisichopungua miezi mitatu *(3)*.

(9) Kiongozi atakayebainika kushindwa/kukaidi kutii maamuzi au maagizo ya TVF atafungiwa kwa kipindi kati ya miezi mitatu *(3)* na miaka mitatu (3) na kutozwa faini isiyopungua shilingi Laki tano (500,000/-)

(10) Ni marufuku kwa Kocha/kiongozi wa Timu/Kilabu kushutumu au kutoa matamshi/maandiko/picha/video kwa lengo la kumkejeli au kumshutumu au kumkashifu au kumdhalilisha Mwamuzi yoyote wa mchezo/kiongozi wa TVF/RA kwenye vyombo vya habari na mahali pengine popote. Kiongozi atakayekiuka atafungiwa idadi ya michezo isiyopungua mitatu au kipindi kati ya miezi mitatu (4) mpaka kumi na miwili *(12)* na/au faini kati ya shilingi laki moja (500,000/-) na laki tatu (300,000).

(11) Kiongozi akibainika kuhudhuria kikao cha maandalizi ya mchezo kwa kujisingizia cheo kisicho kuwa chake atatozwa faini ya shilingi laki moja (100,000/-) na/au kufungiwa kwa kipindi kisichopungua miezi miwili *(2)*.

(12) Uongozi ukibainika kughushi saini ya mchezaji kwa lengo la kukamilisha zoezi la usajili kwa udanganyifu, kiongozi wa klabu husika atafungiwa kwa kipindi kisichopungua mwaka mmoja na hatua za kisheria zitachukuliwa dhidi yake/yao.

(13) Kiongozi akibainika kutoa taarifa au nyaraka zisizo sahihi au za udanganyifu kwa TVF kwa lengo la kufanikisha usajili wa mchezaji au jambo lolote lililo na masharti maalum atakabiliwa na adhabu ya faini ya shilingi laki mbili (200,000/) au kufungiwa mwaka mmoja (1).

(14) Kiongozi atakayebainika kusababisha timu kutofika uwanjani na kukosa mchezo, baada ya kuhudhuria kikao cha maandalizi, atatozwa faini ya shilingi laki tatu (300,000/-) na kufungiwa kipindi kisichopungua miezi sita (6).

(15) Akibainika kusababisha au kuhamasisha vurugu au kugomea mpaka kusababisha mchezo kuvunjika atafungiwa kwa kipindi kisichopungua miezi sita (6) na faini ya shilingi laki tano (500,000/-).

(16) Akibainika kushiriki mpango wa kupanga matokeo ya mchezo atafungiwa Kipindi kisichopungua miaka (10).

(17) Akibainika kushawishi, kupotosha au kuzuia maamuzi/utekelezaji wa maamuzi ya TVF na vyombo vyake, atatozwa faini ya shilingi milioni moja (1,000,000/-) na/au kufungiwa kujihusisha na masuala ya mpira wa wavu kwa kipindi kisichopungua miaka miwili (2)

(18) Kiongozi yeyote atakayeweka saini ya uongo kwa madhumuni yoyote yale au atakayetoa taarifa zisizo sahihi na kupotosha vyombo vingine katika maamuzi yake kuhusiana na usajili na uhamisho atakabiliwa na adhabu ya kufungiwa kwa kipindi kisichopungua miezi sita.

(19) Kiongozi atakayekataa au kukwepa bila sababu ya msingi kusaini fomu/mkataba ya/wa usajili kwa madhumuni ya uhamisho atakabiliwa na adhabu ya kufungiwa kipindi kisichopungua miezi sita.

(20) Kiongozi yoyote atakayekiuka masharti ya msingi ya mkataba wa usajili wa mchezaji wa klabu nyingine, au masharti ya kanuni hizi kuhusu mchezaji wa klabu nyingine mwenye mkataba atakabiliwa na adhabu ya faini isiyopungua shilingi laki tatu (300,000) au/na kufungiwa kipindi kisichopungua miezi mitatu (3).

Kanuni: 38 Udhibiti kwa Klabu

(1) Klabu ina wajibu na jukumu la kuhakikisha kuwa wachezaji, viongozi, wanachama na wapenzi wake wanajiheshimu na hawajihusishi na vitendo vyovyote vya utovu wa nidhamu kama vile matusi, vitisho, vurugu, vitendo vinavyoashiria imani za kishirikina na vitendo vyovyote vingine visivyokuwa vya kimichezo kwenye viwanja vya michezo. Klabu ambayo mashabiki/wachezaji/viongozi wake watafanya vitendo hivyo itatozwa faini ya shilingi laki moja (100,000/-).

(2) Mshabiki atakayekamatwa akitoa matusi, vitisho, vurugu, kuashiria imani za uchawi/ushirikina na vyovyote vingine visivyokuwa vya kimichezo atachukuliwa hatua za kisheria na atakayepatikana na hatia atafungiwa kuhudhuria michezo ya mpira wa wavu uwanjani kwa kipindi kisichopungua miezi mitatu (3) na kisichozidi miezi kumi na miwili (12).

(3) Klabu pia zitawajibika kulipa gharama za matibabu na kulipa gharama za mali zilizoharibika kwa waathirika wa vurugu za washabiki wake zitakazofanyika kabla, wakati au baada ya mchezo.

(4) Klabu itapoteza mchezo ambao utathibitika kuvunjika kutokana na vurugu za washabiki wake.

(5) Klabu zinatakiwa zihakikishe viongozi wa klabu zao husika waliosimamishwa na TVF kujishughulisha na uongozi wa klabu wanatii adhabu zao na kuzitekeleza. TVF

itachukua hatua zaidi ikiwemo kuitoza faini au kuiondoa kushiriki katika Ligi/Mashindano iwapo klabu hiyo itaruhusu viongozi wake waliosimamishwa kujishughulisha na masuala ya uongozi ndani ya kipindi cha adhabu.

(6) Klabu itakayoshindwa kupeleka timu uwanjani baada ya kuhudhuria kikao cha maandalizi ya mchezo kitatozwa faini ya shilingi laki 5 (500,000/-) na Kuondolewa kwenye Ligi/Mashindano.

(7) Iwapo klabu imeshindwa kulipa faini iliyotozwa sambamba na adhabu nyingine, haitaruhusiwa kushiriki Ligi/mashindano katika ngazi ilipo.

(8) Timu yoyote itakayomchezesha mchezaji aliye chini ya adhabu ya kufungiwa/kusimamishwa au ambaye ametakiwa kulipa faini kwa maelekezo maalum na hajalipa kwa mujibu wa Kanuni hii itapoteza mchezo huo na timu pinzani itapewa ushindi.

(9) Kila Klabu inalazimika kuheshimu Mikataba ya Udhamini inayowekwa na TVF, timu itakayoshindwa kutekeleza masharti ya mikataba ya wadhamini iliyoelekezwa ikiwemo kuvaa na kuheshimu matangazo ya udhamini itatozwa faini ya shilingi milioni milioni moja (1,000,000/-) kwa kila mchezo itayokiuka na inaweza kuchukuliwa hatua zaidi ikiwemo kupoteza sifa ya kushiriki Ligi/Mashindano husika.

(10) Endapo mchezaji ameshiriki kucheza mchezo wa Ligi/Mashindano husika na baadae kugundulika usajili wake ulikuwa na kasoro baada ya kuthibitishwa na TVF kwa taarifa ambazo TVF haikuzijua kabla na hakuwa amewekewa pingamizi la usajili, timu husika itatozwa faini ya shilingi laki mbili (200,000/-) kwa kila mchezo aliocheza, matokeo ya uwanjani yatabaki kama yalivyo.

(11) Klabu inatakiwa kuhakikisha kuwa faini yoyote inayoihusu, kocha, kiongozi au mchezaji wa timu yake inalipwa kama ilivyohitajika na endapo haitalipwa kwa masharti yaliyowekwa ya kanuni hizi wahusika hawataruhusiwa kushiriki shughuli yoyote katika klabu na timu mpaka faini itakapolipwa.

(12) Timu haitaruhusiwa kucheza mchezo wake unaofuata endapo imeshindwa/inakaidi kulipa faini iliyotozwa ikiwa imekwishaamriwa kulipa faini hiyo.

(13) Timu itakayoshindwa bila sababu za msingi/itakayokaidi kushiriki mashindano baada ya kuteuliwa na TVF kutokana na nafasi yake kwenye Mashindano husika ya Ligi ya TVF itatozwa faini isiyopungua shilingi laki mbili (200,000/-).

(14) Timu yoyote inaposhindwa, kukaidi au kuchelewa kulipa malipo (sio faini) inayoamriwa kulipa na TVF inaweza kukatwa malipo hayo na TVF kutoka kwenye

chanzo chake chochote cha fedha kilicho kwenye mamlaka ya TVF.

(15) Klabu ambayo itashindwa au kukaidi kutii maagizo/maamuzi au utekelezaji wa maamuzi ya TVF itatozwa faini ya shilingi laki tano (500,000/-) au/na kuondolewa kwenye Mashindano husika ya TVF.

(16) Timu yoyote ya Mpira wa wavu itakayocheza mchezo wake kwa Ligi/Mashindano husika ya TVF bila kuwa na kocha mwenye ujuzi wa kanuni ya 64 itatozwa faini ya shilingi laki moja (100,000/-).

(17) Timu itakayomchezesha mchezaji ambaye mkataba wake na klabu hiyo umekwisha (na bila kuwasilisha nyongeza ya mkataba mpya) au usajili wake haujathibitishwa na TVF kwa timu hiyo kwa/na msimu husika, Mchezaji huyo atahesabika kuwa batili kiusajili na timu hiyo itapoteza mchezo na timu pinzani kupewa pointi tatu (3) na seti tatu (3) za score 25-0 Kila moja.

(18) Timu yoyote itakayokiuka masharti ya msingi ya mkataba wa usajili wa mchezaji wa klabu nyingine, au masharti ya kanuni hizi kuhusu mchezaji wa klabu nyingine mwenye mkataba au itakayokutwa na makosa mengi na makubwa ya udanganyifu kuhusiana na usajili na uhamisho wa wachezaji itakabiliwa na adhabu ya faini na/au zuio la usajili kwa kipindi kimoja mpaka viwili vya usajili.

(19) Timu iliyomchezesha mchezaji aliyethibitishwa usajili wake lakini aliyebainika kubadili jina kwa nia ya kudanganya au kubainika kutumika udanganyifu mwingine wowote kufanikisha kukamilisha usajili wake au mchezaji aliyebainika usajili wake kuwa na kasoro baada ya kuthibitishwa italipa faini kati ya shilingi laki mbili (200,000/-) na shilingi milioni moja (1,000,000/-) kwa kila mchezo aliocheza lakini matokeo ya uwanjani hayatobadilishwa.

(20) Timu itakayobainika kumchezesha mchezaji ambaye hajasajiliwa itapoteza mchezo wowote husika, italipa faini ya shilingi laki tatu (300,000/-) na mchezaji husika atafungiwa kwa kipindi kisichopungua miezi sita (6) bila ya kujali kulalamikiwa au la.

(21) Klabu yoyote itakayowasilisha usajili wake ndani ya saa 72 (Sabini na Mbili) baada ya tarehe ya mwisho itakayotangazwa na TVF itatozwa faini ya shilingi laki moja (100,000/-) kwa uchelewaji huo, endapo pia itashindwa kuwasilisha ndani ya saa hizo 72 (sabini na mbili) baada ya siku ya mwisho iliyotangazwa na TVF, usajili wake hautapokelewa na itapoteza sifa ya usajili.

(22) TVF inaweza kufanya uchunguzi na maamuzi juu ya fujo/vitendo vya mashabiki wa klabu vilivyokithiri au vilivyo na madhara zaidi na/au visivyozingatia utu na haki za binadamu na/au vya kibaguzi siku au wakati kabla ya mchezo, wakati wa mchezo na baada ya mchezo. Adhabu za faini kati ya shilingi laki mbili (200,000/) na shilingi milioni moja (1,000,000/-), klabu kufungiwa au adhabu nyingine stahili na aina ya tukio na wakati.

(23) Timu hairuhusiwi kumtumia katika mchezo wake wowote mchezaji ambaye anatumika adhabu ya kusimamishwa/kufungiwa. Ukiukwaji wowote utasababisha timu kupoteza mchezo kwa manufaa ya athari inayostahili endapo timu ilikwishapoteza mchezo husika.

(24) Timu ikifanya kitendo chochote kinachoashiria imani za kishirikina itatozwa faini ya kati ya shilingi laki moja (100,000/-) na Laki tano (500,000/-)

(25) Klabu isiyo na benchi kamili la ufundi itapigwa faini ya shilingi laki moja (100,000/-) kwa kila mechi bila kuathiri matokeo ya mchezo.

Kanuni: 39 Adhabu za Klabu

(1) Klabu yoyote inaweza kutoa adhabu inayostahili na kwa mujibu wa utaratibu dhidi ya mchezaji wake yeyote itakayotumika ndani ya nchi tu. Klabu haina mamlaka ya kumfungia mchezaji wake nje ya nchi.

(2) Adhabu zote zitakazotolewa na klabu ni lazima zithibitishwe na TVF kabla hazijaanza kutekelezwa. TVF inaweza kufuta, kupunguza au kuongeza adhabu ikiwa ni pamoja na kumfungia mchezaji husika nje ya nchi.

(3) Klabu haitakuwa na mamlaka ya kumfungia mchezaji kwa kipindi kinachozidi msimu wa ligi husika au kwa mchezaji mwenye mkataba, zaidi ya kipindi cha mkataba wake na klabu hicho.

(4) Kabla klabu haijatoa adhabu yoyote ni lazima mchezaji anayehusika apewe nafasi ya kujitetea.

(5) Klabu itakayotoa adhabu kwa mchezaji wake na kutuma taarifa hiyo TVF ili adhabu hiyo ithibitishwe, italazimika kutuma vielelezo vyote vinavyohusika ikiwa ni pamoja na muhtasari wa kikao kilichotoa adhabu hiyo.

(6) Endapo mchezaji hajaridhika kutokana na adhabu aliyopewa na klabu yake anaweza kukata rufaa kwa TVF kabla adhabu yake haijathibitishwa na TVF.

(7) Adhabu yoyote ya klabu kwa Mchezaji ni lazima itolewe na Chombo cha Klabu kilicho na mamlaka ya kufanya hivyo.

Kanuni: 40 Dawa Haramu

(1) Hairuhusiwi kwa mchezaji yeyote kutumia dawa za kulevya au za kuongeza nguvu wakati wowote kuhusiana na/katika mchezo wa Mashindano yoyote ya mpira wa wavu ya TVF.

(2) Mchezaji yoyote atakayetakiwa kufanya vipimo vya kubaini matumizi ya dawa za kulevya au kuongeza nguvu akiwa mchezoni anawajibika kufanya hivyo, endapo atagundulika kuwa anatumia dawa za kulevya au kuongeza nguvu au akikataa kufanya vipimo hivyo atafungiwa kwa kipindi kisichopungua miezi kumi na mbili (12).

SURA : X

HADHI YA WACHEZAJI

SURA : X **HADHI YA WACHEZAJI**

Kanuni: 41 **Wachezaji wa Ridhaa na Kulipwa**

(1) Wachezaji wanaoshiriki katika Ligi/Mashindano ya mpira wa wavu ya TVF ni wachezaji wa ridhaa na/au wa kulipwa.

(2) Mchezaji wa kulipwa ni yule mwenye mkataba wa maandishi na klabu na analipwa zaidi ya gharama halisi anazotumia katika shughuli zake za mpira wa wavu. Wachezaji wengine wote tofauti na hivyo, wanahesabiwa kuwa ni wa ridhaa.

(3) Wachezaji wanaotumikia vilabu vyao kutokana na mikataba ya ajira ya taasisi husika wanahesabiwa kuwa ni wachezaji wa ridhaa.

Kanuni: 42 **Wachezaji wasiosajiliwa**

(1) Iwapo mchezaji asiyesajiliwa na TVF anacheza mechi ya Ligi/Mashindano, mchezaji huyo atahesabika kucheza kinyume cha sheria. Bila kuathiri hatua yoyote inayotakiwa kurekebisha athari inayosababishwa na kucheza huko, adhabu na vikwazo vitawekwa kwa mchezaji na/au klabu. Haki ya kutoa adhabu na kuweka vikwazo hivyo kimsingi iko mikononi mwa TVF.

(2) Mchezaji yoyote ambaye hakusajiliwa na klabu yake na ambaye hakuhamishwa kwenda klabu nyingine yoyote katika kipindi hicho cha Msimu cha Usajili atahesabika kuwa huru.

Kanuni: 43 Kuachwa Huru

Kila klabu italazimika kuwasilisha TVF kwa maandishi, majina ya wachezaji inaowaacha huru au watakaositisha mikataba yao kuwa huru katika usajili wa msimu ujao wa Ligi/Mashindano husika ya mpira wavu ya TVF unaoanza katika muda utakaotangazwa na TVF, na klabu italazimika kumpa taarifa ya maandishi mchezaji/wachezaji husika.

Kanuni: 44 Wachezaji Huru

(1) Mchezaji yeyote ambaye hakusajiliwa na klabu yoyote katika msimu uliopita atakuwa huru, hatahitaji uhamisho wala kulipiwa ada yoyote ya uhamisho.

(2) Mchezaji yeyote ambaye klabu yake imemuacha huru kwa mujibu wa Kanuni ya 44 au imesitisha mkataba wake au mkataba wake umemalizika atakuwa huru, hatalipiwa ada yoyote ya usajili.

Kanuni: 45 Meneja wa Mchezaji

(1) Mchezaji yeyote wa Ligi/Mashindano ya TVF anaweza kutambulisha mwakilishi (meneja) wake ambaye anaweza kushughulikia jambo lolote linalomuhusu mchezaji husika aidha kwa pamoja au kwa uwakilishi. Mchezaji na Meneja watatakiwa kuwasilisha Mkataba wa makubaliano baina yao.

(2) Meneja wa Mchezaji anawajibika kuwa na Mkataba wa Makubaliano baina yake na mchezaji uliothibitishwa na TVF unaoainisha wajibu na haki za kila upande.

(3) Mchezaji atawajibika kumtambulisha Meneja wake kwa klabu yake wakati akiingia mkataba na klabu husika na nakala ya utambulisho huo na nyaraka ambatanishwa kuwasilishwa TVF. TVF itathibitisha na kumsajili meneja huyo.

SURA : XI

TANZANIA VOLLEYBALL FEDERATION P. O. Box 10496 Dar es Salaam, Tanzania. Tel: +255 784 828 645 / +255 685 267 578

UHAMISHO WA WACHEZAJI

SURA : XI UHAMISHO WA WACHEZAJI

Kanuni: 46 Wachezaji wa Kuhamishwa

(1) Mchezaji yeyote ambaye hajamaliza mkataba au mkataba wake haujasitishwa na klabu yake, au ambaye hajamaliza msimu atakaposajiliwa na klabu nyingine ni lazima ahamishwe kuanzia ngazi ya klabu.

(2) Mchezaji aliyerudi Tanzania baada ya kumaliza mkataba wake nje ya nchi hatakuwa huru mpaka atakapokamilisha taratibu za uhamisho wa kimataifa.

Kanuni: 47 Uhamisho

(1) Mchezaji anaweza kuhama/kuhamishwa kutoka klabu moja hadi nyingine kwa madhumuni ya kusajiliwa baada ya ligi kumalizika na/au katika kipindi cha usajili wa katikati ya msimu.

(2) Klabu inayotaka kumsajili mchezaji aliyesajiliwa au aliye na mkataba uliobakisha muda zaidi ya miezi sita (6) na klabu nyingine, italazimika kuafikiana na klabu yake kuhusu uhamisho wake kabla ya kukubaliana na kumsajili mchezaji huyo. Klabu inawajibika kuheshimu masharti ya msingi ya mkataba wa mchezaji wa klabu nyingine.

(3) Mchezaji aliyesajiliwa au aliye na mkataba na klabu anaposajiliwa kuhamishwa kwenda klabu nyingine katika kipindi cha usajili wa katikati ya msimu, atajiunga na klabu yake mpya kwa uzingativu wa makubaliano ya maandishi baina ya klabu zinazohusika na uhamisho huo na hataruhusiwa kuchezea klabu yake mpya kwa michezo ya Ligi/Mashindano mpaka usajili wake umethibitishwa na TVF.

(4) Endapo kiongozi wa klabu anayohama mchezaji amekataa au amekwepa kuidhinisha uhamisho wa mchezaji (asiye na mkataba) anayetaka kuihama klabu yake kuhamia anapotoka baada ya msimu wa ligi kwisha, katibu wa RA husika ataidhinisha uhamisho huo baada ya mchezaji aliyeomba kuhama kumthibitishia kwa maandishi kuwa anakusudia kuhamia klabu hiyo mpya lakini katibu wa klabu yake ya sasa anakwepa/hataki kuidhinisha uhamisho wake.

(5) Nakala za barua ya uthibitisho wa mchezaji (asiye na mkataba) kwenda kwa Katibu wa RA husika ni lazima zitumwe pia kwa Katibu Mkuu wa TVF.

(6) Pamoja na kupokea nakala ya barua ya uthibitisho kwa mujibu wa kanuni ya 48(4), TVF inaweza kumwita mchezaji huyo kwa mahojiano kuhusiana na uthibitisho alioutoa kabla ya kufikia maamuzi.

(7) Ada za uhamisho wa mchezaji aliyemaliza msimu na asiye na mkataba na klabu yoyote ya Ligi/mashindano ya TVF na mgawanyo wake kwa mamlaka zinazohusika zitakuwa kama inavyoonekana kwenye jedwali hili la uhamisho.

Klabu/Kituo	RA	DA	Jumla
120,000/-	50,000/-	30,000/-	200,000/-

(8) Ada hizi za uhamisho ni kwa wachezaji wasio na mikataba. Kwa klabu yenye mkataba na mchezaji ina haki ya kudai malipo stahili zaidi kwa ajili ya uhamisho toka kwa klabu kinachomtaka mchezaji wake ambapo ada kwa Mamlaka nyingine zitabaki kama zilivyo.

(9) Mchezaji aliye na mkataba au aliyesajiliwa na klabu yoyote na hajamaliza msimu

anapotakiwa kuhama, uhamisho wake ni lazima uidhinishwe na klabu yake kwanza kabla ya kupitishwa na DA, RA, na TVF. Mamlaka nyingine zozote hazitaweza kuidhinisha Uhamisho wa Mchezaji wa aina hii bila Ridhaa na Idhini ya Klabu yake.

Kanuni: 48 **Uhamisho wa Nje**

(1) Uhamisho wa kimataifa unaombwa na kutolewa kwa Shirikisho la mpira wa wavu taifa pekee kwa niaba ya klabu, na si kwa mchezaji au kiongozi wa klabu. Taratibu za mawasiliano ya maombi na utoaji wa hati ya uhamisho wa kimataifa yanafanyika kiofisi kupitia mawasiliano yanayoaminika kiofisi.

(2) Mchezaji yeyote anaruhusiwa kuhamia klabu nyingine nje ya nchi baada ya kupata hati ya uhamisho ya kimataifa.

(3) Kabla TVF haijatoa kibali, mchezaji analazimika kupata idhini ya klabu yake ya hapa nchini baada ya TVF kufanya mawasiliano na klabu hiyo.

(4) Maombi ya kibali cha TVF na idhini yoyote itakayotolewa na klabu ni lazima vifanywe kwa maandishi.

(5) Klabu inayotaka kumhamisha mchezaji na klabu inayohusika na mchezaji huyo watakubaliana kuhusu ada/gharama za uhamisho.

(6) Endapo itatokea kutokubaliana kati ya pande mbili zinazohusika na uhamisho huo kutokana na sababu yoyote ile TVF itatoa uamuzi kwa kuzingatia sheria na kanuni za TVF, CAVB na FIVB.

(7) TVF itatambua kumalizika au kuvunjika kwa mkataba wa mchezaji na klabu yake ya nje baada ya Uthibitisho wa Uhamisho katika Mfumo wa Usajili au kupata cheti cha uhamisho wa kimataifa kutoka kwa chama/Shirikisho la mpira wa wavu la nchi alipokuwa akicheza.

Kanuni: 49 **Wachezaji wa Kigeni**

(1) Klabu ya Ligi inaruhusiwa kusajili wachezaji watano (5) wa kigeni kutoka sehemu yoyote duniani na inaweza kuwachezesha/kuwatumia (kuwemo kwenye orodha ya wachezaji wa mchezo kwa siku husika) wachezaji watatu (3) pekee wanaruhusiwa kuwepo ndani ya mchezo kwa wakati mmoja.

(2) Mchezaji wa kigeni atathibitishwa usajili wake baada ya TVF kuhakiki usahihi wa taarifa zake na kukamilika kwa taratibu za Uhamisho wa kimataifa na Mazingatio maalum kwa Utimizwaji wa Masharti ya Kisheria kwa wageni.

(3) Mchezaji wa kigeni wa ridhaa anayesajiliwa kwenye Mashindano ya Ligi ya TVF anaweza kuhamishwa kwa kufuata utaratibu wa uhamisho wa kimataifa kwa

wachezaji wa ridhaa.

(4) Mchezaji yeyote wa kigeni anayesajiliwa katika Ligi ya Mpira wa Wavu atalipiwa ada maalum ya shilingi Elfu Hamsini (50,000/-) kwa msimu ili usajili wake uweze kuthibitishwa na kuruhusiwa kucheza.

Kanuni: 50 Hati ya Uhamisho wa Kimataifa

Maombi ya Hati ya Uhamisho wa Kimataifa (ITC) kwa wachezaji wa kigeni wa kulipwa yatawasilishwa kupitia mtandao wa kompyuta kwa kutumia program maalum ya Mfumo wa Ulinganisho wa taarifa za uhamisho wa mchezaji (VIS) au Mfumo mwingine wowote Maalum Uliotambulishwa na TVF na FIVB baada ya klabu zinazohusika na uhamisho wa mchezaji husika kukubaliana nje ya mtandao.

TANZANIA VOLLEYBALL FEDERATION P. O. Box 10496 Dar es Salaam, Tanzania. Tel: +255 784 828 645 / +255 685 267 578

SURA : XII

USAJILI

SURA : XII USAJILI

Kanuni: 51 Usajili wa Wachezaji

(1) Mchezaji lazima asajiliwe na Shirikisho la Mpira wa wavu ili kuchezea klabu kama mchezaji wa kulipwa au wa ridhaa. Ni wachezaji waliosajiliwa tu ndio wanaostahili

kushiriki katika mashindano rasmi. Kwa kujisajili, mchezaji anakubali kufuata sheria na kanuni za FIVB, CAVB na TVF, ambayo ni mashirikisho na vyama vya mpira wa wavu.

(2) Ada ya usajili kwa mchezaji wa ndani ya nchi ni shilingi elfu tano (5,000) na shilingi laki moja (100,000) Kwa mchezaji ambaye sio raia wa Tanzania.

(3) Mchezaji atasajiliwa katika klabu moja tu kwa wakati mmoja lakini anaweza kusajiliwa katika klabu zisizozidi mbili katika kipindi cha msimu mmoja.

(4) TVF itatoa maelekezo au mafundisho juu ya mfumo wa kieletroniki utakaotumika kwa ajili ya uhamisho na usajili wa wachezaji kabla ya msimu kuanza na wakati wowote itakapohitajika.

(5) Mchezaji ana uhuru wa kujisajili na Klabu nyingine katika msimu mmoja iwapo kutakuwa na maelewano kati ya Klabu yake na kile kinachotaka kumsajili au atakuwa amemaliza mkataba na klabu yake.

(6) Klabu na Mchezaji wanalazimika kuingia mkataba utakaothibitishwa na TVF pamoja na kutimiza masharti mengine ya usajili na ndipo TVF inaweza kumuidhinisha mchezaji husika kucheza Ligi ya Mpira wa wavu na mashindano mengine rasmi.

(7) Katika dirisha dogo lolote la usajili klabu inayoruhusiwa kusajili mchezaji ni ile ambayo haijatimiza idadi ya mwisho ya wachezaji ishirini (20) au ambayo imehamisha mchezaji kwenda klabu nyingine ya ndani au nje ya nchi. Au iliyositisha/kumalizika mkataba wa mchezaji.

(8) Kila mchezaji wa Mashindano husika ya TVF atatakiwa kuwa na namba yake ya kudumu ya jezi ya kuchezea iliyosajiliwa na klabu yake wakati wa maombi ya usajili wa wachezaji. Mchezaji atatakiwa kutumia namba hiyo tu wakati wote katika Mashindano husika ya TVF na mashindano mengine rasmi yanayotambuliwa na TVF.

(9) Ukiukaji wowote wa masharti ya usajili ambao haujaanishwa ipasavyo kwenye kanuni hizi bado utastahili vikwazo vinavyofaa kama: -

9.1 Kutozwa Faini kati ya Shilingi laki moja (100,000/=) na Milioni mbili (2,000,000/=) au/na

9.2 Zuio la kucheza kwa mchezaji hadi masharti ya msingi yatimizwe au/na

9.3 Adhabu ya faini/kufungiwa kwa mhusika yeyote endapo kuna makosa binafsi ya kiutendaji.

9.4 Fidia kwa athari zilizosababishwa na ukiukwaji au/na mapungufu hayo makubwa ya taratibu za usajili

(10) Kamisheni ya Sheria na Kamisheni ya ufundi ya TVF ndio Vyombo vyenye mamlaka

ya kushughulikia masuala ya usajili, kuthibitisha au kutengua usajili wa mchezaji. Hakuna Mamlaka nyingine itayoruhusiwa kufanya, kusimamia usajili wa aina yoyote kwa Vilabu, Waamuzi, Makocha na Wachezaji.

Kanuni: 52 Vipindi vya Usajili

(1) Wachezaji wanaweza kusajiliwa katika moja ya vipindi vya usajili vya msimu vilivyopangwa na TVF. Kipindi cha kwanza cha usajili kitakuwa wakati wa kuanza msimu, kutakuwa na kipindi cha pili siku chache baada ya Ligi za mikoa kuanza (Dirisha dogo) na kipindi cha tatu kitakuwa kabla ya kuanza kwa TVNL (kwa timu za mikoa nje ya Mikoa Kanda Maalum) TVF itatangaza kuanza na kwisha kwa vipindi vya usajili.

Kanuni: 53 Majina na Idadi

(1) Katika Mkataba, fomu, nyaraka na taarifa yoyote kuhusiana na usajili na uhamisho inalazimika kujazwa majina matatu (3) ya mchezaji.

(2) Klabu ya mpira wa wavu inaruhusiwa kusajili kwa kikosi chake cha kwanza wachezaji wasiozidi ishirini (20) na wasiopungua kumi na mbili (14). Wachezaji wasio raia wa Tanzania wasiozidi watano (Ndani ya idadi ya wachezaji 20).

(3) Klabu ambayo itawasilisha maombi yake ya usajili wa wachezaji wake ikiwa na pungufu ya wachezaji Kumi na mbili (14) itakuwa imepoteza sifa za kuwa klabu ya Ligi za mpira wa wavu kwa msimu husika.

Kanuni: 54 Maombi ya Usajili

(1) Maombi ya usajili wa mchezaji wa Ligi Kuu ya mpira wa wavu yatawasilishwa kwa njia Maalum za Mfumo wa kielektroniki kwa mazingatio ya masharti ya usajili yaliyoainishwa ipasavyo kwa mfumo husika. Kilabu inawajibika kufuata taratibu zote hitajika kukamilisha Maombi ya usajili wa Mchezaji kwa wakati husika. Kilabu itawajibika pia kutimiza Masharti mengine na Maelekezo kuhusu Usajili wa wachezaji wa Ligi yaliyo nje ya mfumo kama yatakavyohitajika na TVF.

(2) Maombi ya usajili wa mchezaji wa Mashindano mengine ya TVF yatawasilishwa kwa

utaratibu kama itakavyoelekezwa na TVF kwenye Waraka/Muongozo kwa Shindano husika.

(3) Uwasilishaji wa Maombi ya Usajili wa Mchezaji kwa mifumo yote utazingatia viambatanisho kadhaa ikiwemo:

3.1 Risiti ya malipo ya ada ya usajili wa mchezaji
3.2 Mkataba wa Klabu na mchezaji
3.3 Picha moja ukubwa wa picha ya pasipoti *(passport size)*.

(4) Maombi ya usajili wa wachezaji wa Mashindano ya wavu ya TVF yanaweza kufanywa kwa mfumo wa kielektroniki kwa kutumia mtandao katika kompyuta na mwombaji atawajibika kufuata taratibu na mahitaji yote ya mfumo huo kama yatakavyoelekezwa na TVF. Pamoja na uwasilishaji wa Maombi ya Usajili kwa njia hii, TVF inaweza kuhitaji nyaraka zote muhimu zilizotumika na zilizoambatanishwa kwa hatua zaidi.

Kanuni: 55 Ada za Usajili

(1) Usajili wa Timu moja utakuwa ni shilingi elfu hamsini (50,000) Kwa Klabu yenye Timu mbili (Wanaume na Wanawake) watalipa shilingi laki moja (100,000).

(2) Usajili wa Mchezaji Mtanzania kwa msimu ni shilingi elfu tano (5,000) na mchezaji wa Kigeni ni shilingi Laki moja (100,000).

(3) Usajili wa Kocha Daraja la tatu (Level III) ni shilingi elfu Thelathini (30,000).

(4) Usajili wa Kocha Daraja la I na II ni shilingi elfu Ishirini (20,000).

(5) Usajili wa Mwamuzi Daraja A itakuwa ni shilingi elfu ishirini (20,000).

(6) Usajili wa Mwamuzi wa Kitaifa ni shilingi elfu Kumi (10,000).

(7) Usajili wa Mwamuzi mwanafunzi wa Kitaifa na Kimataifa ni shilingi elfu kumi (10,000).

(8) Usajili wa Taasisi/Asasi ni Shilingi elfu hamsini (50,000)

(9) Usajili wa Vituo vya Vijana na watoto ni **BURE**

Kanuni: 56 Pingamizi la usajili

(1) Klabu yoyote, Vyama vya Mikoa RA(s), Vyama vya Wilaya DA(s) na mamlaka nyingine wanaweza kuweka pingamizi kupinga usajili wa mchezaji yeyote kwenye kipindi cha Pingamizi kitachowekwa na kutangazwa na TVF.

(2) Pingamizi ni lazima liwekwe katika kipindi maalum cha Pingamizi na lazima liwe kwa maandishi kwa TVF, mwekaji akiainisha sababu pamoja na kuambatanisha vielelezo husika.

(3) Klabu itapewa taarifa juu ya pingamizi ililowekewa na itatakiwa kujibu au kumaliza dosari zilizosababisha pingamizi kwa wakati kabla Kamati husika haijathibitisha usajili wa wachezaji.

(4) Mchezaji ambaye dosari zake za usajili zilizobainishwa hazitakuwa zimemalizwa na klabu yake katika muda uliowekwa/uliotolewa usajili wake hautathibitishwa.

Kanuni: 57 Katazo

(1) Haitaruhusiwa kwa mchezaji yeyote kutia saini mikataba ya klabu zaidi ya moja kwa wakati mmoja. Mchezaji atakayesaini mikataba ya klabu mbili (2) tofauti kwa wakati mmoja atafungiwa kucheza mpira wa wavu kwa mashindano yoyote rasmi kwa kipindi cha mwaka mmoja (1).

(2) Hairuhusiwi kwa mchezaji yoyote kutoa Taarifa za Udanganyifu au zisizo sahihi kuhusiana na usajili wake kwa kilabu yoyote. Mchezaji atayebainika kutoa taarifa za Udanganyifu kwa lengo la kufanikisha usajili wake au jingine la aina hiyo atakabiliwa na adhabu ikiwemo faini ya shilingi laki moja (100,000) au/na kufungiwa usajili kwa msimu husika.

(3) Hairuhusiwi kwa Kiongozi yoyote kutumia taarifa za uongo, udanganyifu au zisizo sahihi kufanikisha usajili wa mchezaji yoyote kwa timu yake au kufanikisha kwa namna yoyote kwa timu nyingine. Atakayehusika ataadhibiwa kwa faini isiyopungua laki mbili (200,000) na kubatilishwa kwa usajili wa mchezaji husika.

Kanuni: 58 Uthibitisho wa Usajili

(1) Kamisheni ya Sheria na Kamisheni ya Ufundi ya TVF ndiyo Vyombo Vyenye mamlaka ya kushughulikia masuala ya usajili wa wachezaji, kitathibitisha usajili kwa wachezaji wote wa timu zinazoshiriki Mashindano ya TVF.

(2) TVF itathibitisha usajili wa klabu zote za Mashindano ya TVF kwa kwa wakati mmoja katika Mismu husika, klabu zinatakiwa kukamilisha na kuwasilisha usajili wa timu yake kwa wakati.

(3) Mchezaji yeyote hataruhusiwa kuchezea klabu yoyote katika michezo ya Mashindano ya TVF mpaka tu usajili wake umethibitishwa na TVF.

(4) TVF itatoa kati ya siku tatu (3) na kumi (10) Kupokea pingamizi la usajili wa wachezaji kimaandishi juu ya usajili wa wachezaji tangu kutangazwa majina ya wachezaji wanaoombewa kusajiliwa na klabu husika.

(5) TVF itatoa muda maalum kabla ya kufanya uthibitisho wa usajili wa wachezaji kwa klabu kumaliza dosari za usajili zilizogunduliwa au zinazotokana na pingamizi la usajili na kubainishwa, mchezaji ambaye dosari juu ya usajili wake hazitamalizwa katika muda huo usajili wake hautathibitishwa.

(6) TVF haitotoa manufaa kwa mlalamikaji kwa malalamiko yoyote kuhusu usajili kwa mchezaji ambaye usajili wake umethibitishwa na TVF akiwa hakuwekewa pingamizi la usajili au ambaye Pingamizi dhidi yake lilitatuliwa na Kamati.

(7) Endapo kumefanyika udanganyifu wowote kufanikisha usajili wa mchezaji yeyote wahusika wataadhibiwa kwa mujibu wa kanuni hizi.

Kanuni: 59 Kutengua Usajili

Usajili wa mchezaji yeyote wa Mashindano ya Mpira wa wavu ya TVF uliothibitishwa unaweza kutenguliwa na TVF endapo itathibitika kuwa usajili huo umekiuka masharti ya kanuni hizi kwa taarifa zilizothibitika ambazo hazikujulikana kabla ya kuthibitishwa usajili wa mchezaji husika, bila ya kujali kuwa aliwekewa pingamizi la usajili au la.

Kanuni: 60

Mikataba

(1) Klabu ya Ligi ni lazima iwe na mkataba na mchezaji wake ili aweze kuidhinishwa kucheza katika michezo ya Ligi na mashindano yoyote mengine rasmi yanayotambuliwa na TVF, mkataba huo utawasilishwa TVF wakati wa maombi ya usajili wa mchezaji husika. Usajili kwa Mashindano mengine ya wavu ya TVF utafuata Muongozo utakaotolewa na TVF kwa Shindano husika.

(2) Iwapo Meneja anahusika katika makubaliano ya mkataba, naye atatajwa katika mkataba.

(3) Muda wa chini wa mkataba utakuwa kati ya dirisha moja hadi lingine la usajili, wakati muda wa juu wa mkataba utakuwa miaka miwili (2). Mikataba ya muda mwingine wowote zaidi ya miaka miwili itakubaliwa tu kama inakubalika kutokana na sheria za nchi.

(4) Wachezaji chini ya umri wa miaka kumi na minane (18) hawaruhusiwi kuingia mikataba ya mchezaji wa kulipwa. Badala yake wanatakiwa kuingia makubaliano ya ridhaa na malezi.

4.1 Ridhaa ya maandishi ya mzazi/mlezi iambatanishwe
4.2 Mchezaji hatalipiwa ada ya Usajili
4.3 Hatahesabiwa Kwenye Idadi ya Lazima (wachezaji 14)

(5) Mchezaji wa kulipwa atakuwa huru kama mkataba na klabu yake umekwisha. Mchezaji wa kulipwa mwenye mkataba atakuwa huru kuingia mkataba na klabu nyingine iwapo mkataba wake na klabu yake ya sasa utakwisha ndani ya miezi mitatu (3). Klabu inayotaka kuingia naye mkataba haina budi kuiarifu klabu yake ya sasa kwa maandishi kabla ya kufanya makubaliano yoyote na mchezaji huyo. Uvunjaji wowote wa sharti hili utastahili vikwazo vinavyofaa.

(6) Mikataba yote ya wachezaji wa Ligi/Mashindano mengine ya wavu ya TVF lazima isajiliwe na kuthibitishwa na TVF. Mkataba wa mchezaji ambao haujasajiliwa na kuthibitishwa na TVF hautatambuliwa. Mkataba wa Nyongeza *(extension of contract)* Utasajiliwa TVF kwa sharti la Uthibitisho wa pande zote husika za mkataba.

(7) Mchezaji aliye na mkataba wa zaidi ya miezi mitatu (3) hatoruhusiwa kujisajili na klabu nyingine kabla ya klabu yake mpya kuafikiana na klabu yake ya zamani.

(8) Mchezaji yoyote aliye na mkataba ulio na pungufu ya miezi mitatu (3) kumalizika anaruhusiwa kufanya mazungumzo ya usajili na kilabu kingine kwa sharti la lazima la kujulishwa kwanza kilabu yake aliyo na mkataba nayo. Ukiukwaji wa sharti hili utavutia adhabu ya faini isiyopungua laki tano (500,000) kwa Kilabu au Kiongozi husika.

(9) TVF itakuwa na ridhaa ya kuzingatia marekebisho au nyongeza yoyote katika mikataba ambayo haikuwasilishwa ipasavyo awali.

(10) Usitishwaji wowote wa mkataba upande wowote ni lazima ufanywe kwa maandishi.

(11) Mkataba wa usajili wa mchezaji na klabu utahesabika kuvunjika au kusitishwa mpaka tu taratibu za msingi za uvunjwaji au usitishaji zimefuatwa na kukamilishwa na chombo husika bila ya kujali upungufu wowote katika utekelezaji wa mkataba huo kwa upande wowote miongoni mwa pande husika za mkataba. Chombo husika kitatatua hitilafu au upungufu wowote wa utekelezaji wa mkataba bila kuathiri/kuingilia nafasi/hali ya sasa ya mkataba husika.

(12) Endapo kutatokea mvutano/kutokuelewana miongoni mwa pande husika za

mkataba wa usajili wa mchezaji, Kamisheni ya Sheria ya TVF ndio chombo cha usuluhishi na utatuzi wa mgogoro wowote wa kimkataba. Upande wowote husika katika shauri unaweza kuomba marejeo (review) ya usikilizwaji wa shauri lao endapo haujaridhika na uamuzi wa awali. Ada ya maombi ya marejeo ni itakuwa shilingi Laki moja (100,000/-). Hatua ya mwisho ya rufaa ni Mahakama ya Usuluhishi wa Michezo (CAS) ya Lausanne, Uswisi.

Kanuni: 61 Vijana na Watoto

(1) TVF itatoa muongozo kuhusu Usajili na Uendelezaji wa Wachezaji Vijana na watoto. Kilabu/Vituo vitawajibika kufuata muongozo husika na kushiriki kikamilifu kwenye Mipango ya maendeleo ya wachezaji vijana na watoto, Ikiwa ni pamoja na Kusajili vituo vya kulea na kukuza vijana na watoto katika mfumo maalum wa usajili wa TVF.

(2) Mahitaji ya Usajili wa Vituo vya watoto ni:
(2.1) Barua ya Mkurugenzi wa Halmshauri.
(2.2) Barua ya Katibu Mkuu wa Chama cha Mpira wa wavu Mkoa.
(2.3) Barua ya ridhaa ya Mkuu wa Shule/Kituo.
(2.4) Vijana/Watoto wenye sifa zilizoainishwa na Mkurugenzi wa Ufundi wa TVF

(3) Mashindano yoyote ya Vijana na watoto yatasimamiwa na Kanuni hizi kwa mazingatio ya muongozo maalum kwa mashindano husika.

(4) Usajili wa Wachezaji Vijana kwa Kilabu za Ligi ya TVF kwa mujibu wa taratibu za Usajili kwa wachezaji vijana za TVF. Wachezaji wasiosajiliwa na TVF katika hali hii kwa msimu husika hawatatambuliwa rasmi kama wachezaji wa kilabu husika katika mazingira maalum ya mahitaji hayo.

SURA : XIII

DAWATI LA UFUNDI

SURA : XIII **DAWATI LA UFUNDI**

Viongozi wa Ufundi

Kanuni: 62

(1) TVF inaweza kufanya uchunguzi na ufuatiliaji kuhakiki utekelezaji na uzingativu wa kikanuni uliokusudiwa kuhusiana na viongozi wa dawati la ufundi kwa mujibu wa kanuni hizi na ikibidi kutoa adhabu za faini na nyinginezo katika kuhakikisha kuwa

kila klabu inakuwa na wataalamu wenye sifa zinazohitajika katika kiwango cha TVNL na Mashindano mengine ya wavu ya TVF na wanatekeleza majukumu yao ipasavyo.

(2) Katika Mazingira ya kawaida kila Timu ya Mashindano ya wavu ya TVF inawajibika kuwa na Viongozi wa Ufundi (Technical Officials) wasiopungua watatu (3) na Wasiozidi watano (5) wakijumuisha Kocha Mkuu, Makocha wasaidizi wawili, Mtaalamu wa viungo na Daktari wa Timu.

(3) Maafisa wengine wa Ufundi wa Kilabu wanaweza kuchukuliwa hatua za kinidhamu na kupata adhabu kutokana na makosa wanayofanya uwanjani kama ilivyo kwa Makocha.

(4) Kiongozi wa Bodi ya Ligi (Mwamuzi na kiongozi wa TVF kwa nafasi za Board of Adminstration) haruhusiwa kuwa katika benchi la Ufundi la timu shiriki. Kwa ngazi ya chini ya hapo, akijihusisha na timu yeyote ataondolewa kwenye vikao vya maamuzi vinavyohusu Ligi ya mwaka husika.

Kanuni: 63 Makocha

(1) Kila klabu inapaswa kuajiri Kocha Mkuu na wasaidizi wenye sifa na ujuzi wanaokubalika kwa mujibu wa taratibu za TVF na mikataba yao kusajiliwa TVF.

(2) Kocha toka nje ya nchi atathibitishwa kwanza na TVF kwa kuzingatiwa pia kupatikana kwa kibali stahili cha kuishi na kufanya kazi nchini kabla ya kuingia mkataba na klabu.

(3) Kocha Mkuu na makocha wasaidizi wanatakiwa kuwa na Sifa ya Elimu ya kiwango cha Taifa ngazi ya kwanza (National Level I) au zaidi, iliyotolewa na Shirikisho la mpira wa Wavu Tanzania au mamlaka zinazotambuliwa na Shirikisho.

(4) Kocha Mkuu na Makocha wasaidizi wanatakiwa kuwa wamejisajili kwenye mfumo maalum wa TVF na Kulipia gharama za usajili ili kupata leseni ya kufanya kazi kwenye vilabu vya Ligi ya Mpira wa wavu Tanzania.

(5) Kocha Mkuu ndiye mkuu wa shughuli zote za kiufundi za timu kuanzia usajili wa wachezaji, uandaaji na usimamiaji wa timu katika ligi, kuzungumzia masuala yote ya kiufundi ya timu na mengine yanayohusiana nayo.

Kanuni: 64 Daktari wa Timu

(1) Kila klabu ya Mashindano ya wavu ya TVF inawajibika kuwa na daktari wa timu mwenye ujuzi na sifa za kutosha kama daktari kamili pamoja na mtaalamu wa tiba ya viungo watakaotambuliwa na kuthibitishwa na TVF walio na vifaa tiba kamili na stahiki.

(2) Daktari wa timu anawajibika kuhakiki afya za wachezaji na viongozi wa timu kabla na baada ya maombi ya mchezo wa Ligi.

SURA : XIV

MAMLAKA

SURA : XIV **MAMLAKA**

Kanuni: 65 **Maamuzi yasiyokatiwa rufaa**

Kanuni		Maelezo
16	Taratibu za Mchezo	Yote
34	Udhibiti wa Wachezaji	Isipokuwa 34:(6,12,14,16,18)
35	Udhibiti wa Waamuzi	Isipokuwa 35:(3)
36	Udhibiti wa Kamishna	Isipokuwa 36:(2)
37	Udhibiti wa Makocha	Isipokuwa 37:2 (3,6,7,8)
38	Udhibiti wa Viongozi	Isipokuwa 38:(2,7,8,9,11,13,14,15,16,17)

39	Udhibiti wa Klabu	Isipokuwa 39:(5,6,15,16,18)

Kanuni: 66 **Ufafanuzi**

Kwa minajili ya kufafanua kanuni hizi, TVF itakuwa inatoa WARAKA maalum kila inapoonekana inafaa kufanya hivyo kwa lengo la kuleta ufanisi katika utekelezaji wake.

Kanuni: 67 **Marekebisho ya Kanuni**

Sekretarieti ya TVF inaweza kurekebisha kanuni hizi kila inapotokea haja na sababu za msingi za kufanya hivyo, aidha TVF itatoa WARAKA maalum utakaosomeka pamoja na Kanuni hizi kwa marekebisho yoyote yaliyofanyika ambayo hayajaingizwa katika kitabu cha kanuni hizi.

Kanuni: 68 **Kufuta Kanuni**

Kanuni hizi zinaweza kufutwa na Bodi ya TVF pekee.

Kanuni: 69 **Yasiyomo**

Mambo yote yasiyokuwemo kwenye Kanuni hizi yataamuliwa na Kamati husika au sekretarieti ya TVF kwa kuzingatia Kanuni na Katiba ya TVF au Kanuni za FIVB na CAVB.

Kanuni: 70 **AZIMIO**

Kanuni hizi zimepitishwa kwa Azimio la Sekretarieti ya Tanzania Volleyball Federation.